ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճմուի 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . . 180 ղրշ․
Ալթը այլըգ . . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Փօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . . 220 ղրշ․
Ալթը այլըգ . . . . . . 110 »

30 ՓԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3իւնճի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ․
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ․ Գանգա, Շիրքէթ վէ ումուրը սարրաֆիյէյէ պիթտ իլանաթ․
2 վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրէ . . 6 ղրշ․
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Յիւզտէ միւտտէթ իչիւն իլանաթ պիր պազարլըգ օլուր։
Մէքթուպ հավիլէսի պէնտ ... լէր ... գապուլ օլունմազ վէ ... էվրագ ... օլունմայաճագ տըր։

30 ՓԱՐԱ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Իսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 3տէ տիր։ — Աքթաթանըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ պագան քեաթիպի մէսուլ Հագգընտա Միւտիրի կավէթա Տիգրան Ճիվէլէքեանտըր միւրաճաաթ օլունմալըտըր, քեաթիպի մէսուլ թարաֆընտան իմզա օլունմայան մէքթուպլար գապուլ օլունմազ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Թայմզ կազէթասընա Պէրլինտէն աթիւէքի թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տըր․

«Տէվլէթլէր հիչ տէյիլ իսէ չիմտիլիք լօրտ կրանվիլին Մըսըր հագգընտաքի լայէհասընա ճէվապ վէրմէմէյէ գարար վէրմիշլէր տիր․ չիւնքի լայէհաի մէզքիւրէ, էվվէլա Պապը Ալիյէ իրսալ օլունմուշ տըր։

«Պապը Ալի՝ տէվլէթլէրին պու գարարընա մութթալը օլտուգտա, օլ պապտէքի ճէվապընը անլէրին էֆքեարլարընա թէվֆիգ իթմէք իւզրէ տուէլը միւշարիւլէյհիմէ միւրաճաաթ իթմիշ տիր։

«Զաննօլունտըղընա կէօրէ, տէվլէթլէր՝ Մըսըրտա օլմուշ պիթմիշ իշլէր ալէյհինտէ պուլունմանըն ճէրի օլմատըղընը տէրխաթըր իթմէյի Պապը Ալիյէ թավսիյէ իտէճէքլէր տիր։

«Պապը Ալի՝ Ինկիլթէրրանըն նօթասընա ճէվապ վէրիր վէրմէզ տիկէր տէվլէթլէր տախի Պապը Ալիյէ վէրէճէքլէրի նասիհաթ մէալինտէ քէնտի թարաֆլարընտան ճէվապ վէրէճէքլէր տիր։»

—

Զէթինէէտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Գարատաղ հիւքիւմէթի՝ տուէլը մուազզամայա իքինճի պիր Նօթա տահա իրսալ իտուպ, պունտա, Թահտիտը հուտուտ միւզաքէրաթընը պօշա չըգարմըշ օլմասընտան տօլայը հիւքիւմէթը Սէնիյէյի մէսուլ թութմուշ, վէ պազը արազիլէրին միւպատէլէսի մէշրութ օլան Զէթինէէ մուգավէլէսինի տախի քէէնլէմ եէքիւն ատտ իթմիշ տիր։

Քէզալիք Մաթալօշ վէ Վլասթինիանըն ղավլընա Գարատաղլըլար թարաֆընտան թէշէպպիւս օլունաճաղը վէ Գարատաղ հիւքիւմէթինին հուտուտ մէսէլէսի հագգընտա Պապը Ալի իլէ օլան մուխապէրաթընը գաթ իտէճէյի մէզքիւր Նօթատա տէրմէեան իտիլմիշ տիր։

—

Յէնի Նէ-ւէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Պէրլինտէ Օսմանլը սէֆիրի Սատուլլահ պաշա հազրէթլէրի՝ Ալէմանիա տէվլէթինին թալէպի իւզէրինէ եագընտա Տէրսաատէթէ չալըըլաճագ իմիշ։

Տիկէր թարաֆտան տիւնքի Եէ-ւ-քէ-տէ Սատուլլահ պաշա հազրէթլէրի հագգընտա պէր վէճհը ատի օգունմիշ տըր․

«Շիմտի կէօրիւնիւշտէ Պէրլին Օսմանլը սէֆիրի Սատուլլահ պաշա հազրէթլէրի Վիէննայա նագլ օլունաճագ տըր։ Խարիճիյէ Նէզարէթի՝ միւշարիւլէյհի Էտհէմ պաշա հազրէթլէրինին էերինէ Վիէննայա Օսմանլը սէֆիրի թային իթմէք խուլեյայի, համթա պու պապտէ Ավսթրիա իմպէրաթօրընըն մուվաֆագաթընը տախի թալէպ իթմիշ տիր քի, չիւպհէսիզ իմպէրաթօրը միւշարիւլէյհ պունա մուվաֆագաթ իտէճէք տիր։ Պէրլինէ եէնի պիր սէֆիր նասպը մասէլէսինէ հէնուզ հիչ պիր գարար վէրիլմէմիշ տիր։ Էտհէմ պաշա հազրէթլէրինին էերինէ խալէֆ օլաճագ զաթ Պէրլինէ կէլմէսի իսէ տէ, խարիճիյէ նէզարէթի՝ հէնուզ պու պապտէ հիչ պիր գարար վէրմէմիշ օլըպ, տէվաիրը թէզէթի տախի պունա պէք ու գատար իհթիմալ վէրիլմէյօր։»

—

Թարապլուսը Ղարպտա իթալիա գօնսօլօսխանէսինէ հագարէթ օլունտըղընա տաիր զուհուր իտէն չայիանըն իթալիա գօնսօլօսխանէսի գավազը իլէ պիր ղաբլիթ ... ալթընտա պիր արզէտա վուգուպուլմուշ օլտուղու թահգիգ օլունմուշ տըր։

Էրզրում վապուրունտա թէվգիֆ օլունան պաշը էշխասըն հէնուզ մահպուս պուլունտուգլարը ախիրէն օլ թարաֆտան խապէր վէրիլմիշ տիր։

—

Ճէպէլը Լիպնան միւթէսարրըֆը Ռիւսթէմ պաշա հազրէթլէրինին իճրաի հիւքիւմէթլէրի կէլէճէք ապրիլ 23ինտէ խիթամ պուլաճաղընտան, Պապը Ալի՝ Ճէպէլը Լիպնանա տաիր 1861տէ պէյնէլ տիւվէլ թանզիմ օլունան մուգավէլէ աչքեամընճա տիկէր պիր միւթէսարրըֆ ինթիխապը խուսուսընտա մէզքիւր մուգավէլէնամէյի իմզա իտէն տէվլէթլէր իլէ իթթիլաֆը էֆքեար համլ իթմէյէ մէճպուր տըր։ Պու պապտէ Պապը Ալինին պիր թէպլիղաթընա տէվլէթլէր թարաֆընտան ինթիզար օլունույօր․

(Մըսըր)

—

Յէլանիք վէ Գօսօվա վէ Եգօտրատա էնթրիգաճըլար իճրա իթմէքտէ օլան Ավսթրիալը մէմուրլարըն հարէքաթընա նէզարէթ իթմէլէրի իչիւն մահալլի հիւքիւմէթլէրինէ էվամիր գաթիյէ իրսալ գըլընմըշ տըր։

—

Շարգի Ռումէլի վէրկիսինին 240.000 լիրատան 180.000 լիրայա թէնզիլի հագգընտա վիլայէթը մէզքիւրէ մէճլիսը ումումիսի թարաֆընտան վէրիլէն գարարըն հիւքիւմէթը Սէնիյէ ճանիպինտէն գապուլ օլունմատըղը մալիւմ տիր։

Տօյչէ Ռումմէնիյէ մէճլիսի՝ իշպու գարարըն աամէլէ գօյուլմասի իչիւն հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ միւրաճաաթ իթմիշ իսէ տէ, սիւֆէրաի էճնէպիյէ տախի պու հասպա մէճլիսը ումումինին միւթալէասընը թէքլիֆ իթմիշ իսէլէր հիւքիւմէթը Սէնիյէյի պու պապտէ ... իթմէյէ մէճպուր պուլունմուշլար տըր։

(Տախիլիյէ հավատիսլէրի իչիւն ․․․ սահիֆէյէ մուրաճաաթ օլունա)․

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս թարաֆընտան Պէրաէ մաթպուաթընա Թէպլիղ օլունան թէլէկրաֆլար տըր․

Լօնտրա 15 փեպր․

Բարլամէնթօ պու կիւն քիւշատ օլունմուշ տըր։

Աճիլար հայըրէ հագգընտա գըրալիչա թարաֆընտան իյրատ օլունան նութգտա, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին պիլճիւմլէ տէվլէթլէրլէ միւնասէպաթը տօսթանէ պուլունտուղու պէյան օլունմուշ տըր։

Գըրալիչա՝ Մըսըր մէսէլէսինտէն պահս իթտիկի սըրատա տէմիշ տիր քի, Մըսըրտաքի Ինկիլիզ ասքէրի իհթիյաթըն միւսաատէ իթտիկի տէրէճէտէ քէմալը սիւրաթլա մէմլէքէթը մէզքիւրէտէն չէքիլմէքտէ օլտուղու կիպի, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի ասայիշին պագասը իչիւն Մըսըրտա լազըմ կէլէն թէտապիրը միւէսսիրէյի թէճմիւնէ գայ վէ ղայրէթ իտէճէք, վէ թէհահհիւրաթը ... թէմամէն պէրթարաֆ օլունմուշ տըր։

Նիհայէթ գըրալիչա՝ Թունուսա սէրպէսթի սէյրը սէֆայինի թէէմին էյլէյէճէք Եվրօբա գօնֆէրանսընըն ինթիզամընը տա պէյան իթմիշ տիր։

Լօնտրա 16 փեպր․

Մէճլիսը մէպուսանտա գըրալիչանըն նութգընա ճէվապէն միւչարիւլէյհա թագտիմ օլունաճագ թէշէքքիւրնամէ տաիր միւզաքէրէ էսնասընտա Սըր Վ․ Լոսըն՝ Մըսըր հիւքիւմէթինին Սէնիյէտէն Թէշքիլ ու Թէնսիգի իչիւն Ինկիլիզ ասքէրինին մէմլէքէթը մէզքիւրէտէն խուլէհի խիթամըյլա հագգը չէքիլմէք իւզրէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի ... մէթի պագըլ էլէ պու գալը թէքլիֆ իթմիշ իսէ տէ, մէճլիս պու թէքլիֆի ռէտտ իթմիշ տիր․ Թէքլիֆին թէճմիլէսի ... գապուլ օլունմայա գարար վէրիլմիշ տիր։

Էօյլէ Թարաֆինտա Ինկիլթէրրանըն պօլիթիգասը թէնգիտ ... մէթի ճէվապ վէրմէյէ մէճպուր պուլունմուշ, Մըսըրտաքի Ինկիլիզ ասքէրինին մէմլէքէթը ... օլունմուշ տըր։

Լօնտրա 16 փետր․

Լօրտլար մէճլիսինտէ խարիճիյէ նազըրը գօնթ Կրանվիլ՝ խիլաֆէթ մէսէլէսինին Սալիզպիւրիին պիր սուալինէ ճէվապէն տէմիշ տիր քի, չիմտի Ինկիլթէրրա՝ Մըսըրըն հիւսնի իտարէսինէ մէսուլ տըր․ Ինկիլիզ ասքէրինին Մըսըրտան չէքիլմէսի մատտէսինէ կէլինճէ, հիւքիւմէթ՝ ասաքիրը մէրգումէյի լիւզումինտէն զիյատէ Մըսըրտա պրագմագ նիյէթինտէ տէյիլ տիր։

Գօնթ Կրանվիլին զաննընճա, Ինկիլթէրրանըն պօլիթիգասը Ֆրանսա իլէ տիկէր պիլճիւմլէ տէվլէթլէրին մէնաֆիինի վիգայէ էտէ վէ մուհաֆազա իթմէքտէ տիր։ Մամաֆիհ հիւքիւմէթ՝ պու պապտա Ֆրանսանըն վէ տէրսաատէթին թէվսիլի ... իթմէյէ ... տիր։

Թայմզ Նէ-ւ կազէթասընըն թէէմինինէ կէօրէ, Թունա գօնֆէրանսը՝ կէլէճէք հաֆթա հիւքիւմէթ ... սաաթը ... գարարընա գաթ ... իթմիշ տիր։

Մօրնինկ Բօսթ կազէթասը աշիքեար էտիլմիշ տիր․ «Ռուսիա խարիճիյէ նազըրը Մ․ տը Կիէրս՝ Ռուսիա սէֆիրի Պարօն տը Մօհրէնհայմա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իթմիշ, Ռուսիա պօղազլընտաքի սէյրը սէֆայինի չէրայթինին Թունա նէ պօղազլարընտաքի սէյրը սէֆայինի չէրայթինին միւշապիհ օլմասը Ռուսիանըն մուվաֆագաթըն իխթէր ճէքլինին պէյան իլէ մէմնունիյէթ տըր։

«Գօնթ Գալնօքինին կէչէն չարչէնպիհ կիւնիւ Աւսթրիա խարիճիյէ Նազըրը գօնթ Գալնօքիյէ պիր թէլէկրաֆ չէքէրէք, պիլճիւմլէ տէվլէթլէրին Թունայա տաիր Պարէր լայէհասընը գապուլ իթմիշ օլտուքլարընը պէյան իթմիշ տիր։

«Գօնֆէրանսա ճումա էրթէսի կիւնիւ միւզաքէրաթընա խիթամ վէրէճէք տիր։ Կէլէճէք սալը կիւնիւ պու պապտաքի մազպաթա իմզալանաճագ տըր։»

Աթինա 15 փեպր․

Գըրալ, գըրալիչա վէ Տանիմարգա բրէնսէսի պու կիւն Կօրֆու լիմանընա կէլմիշլէր տիր։ Գըրալի Նամ՝ Կըրհալըյա բաքիպէն Ֆրանսա տօնանմասընըն գումանտա իտէն ամիրալ Գօնրատա մէրհամէթ վէրմիշլէր տիր։

Մէզքիւր տօնանմատան Տիւկայա Թրօնէն նամ սէֆինէ պու կիւն Կօրֆուտան Թրիէսթէ ճիհէթինէ հարէքէթ իթմիշ տիր։ Մէզքիւր սէֆինէ օրատա Թրիէսթէ սէֆինէսինին էերինէ գարագօլ պէքլէյէճէք տիր։

Մէճլիսը մէպուսան պիւտճէ միւզաքէրաթընա իշթիրագ իթմիշ լէր․ Խիլաֆէթ ֆրգասը՝ մէսարիֆաթ թէնզիլաթ իճրա օլունմատըղընա տէյիլ էնվայի վէրկիլի ռէտտ իթմէք թէքլիֆ իթմիշ տիր։ Հիւքիւմէթին զաննընճա, իճրա օլունմասը թալէպ օլունան թէնզիլաթ տիկէր թարաֆտան ըզաֆէ օլունաճագ վէրկիլէր իլէ թէլաֆի օլունաճագ տըր։

Մ. Գումունտուրոսըն հայաթընտան խիլաֆ քէսիլմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւն Միւխթէլիթ Գօմիսիօն (Խառն Մասնաժողով) Բաթրիգ Ամէն․ Տ․ Ներսէս Վարժապետեան հազրէթլէրինին Նախագահութիւնը թահթընտա աղտըր իճթիմա իթէրէք սաաթ 10ա գատար միւզաքէրէաթ պուլունմուշ վէ հէման եախըն Մըսըր մէսէլէսի միւլահագասընտա մէշղուլ օլմուշ տըր։

Գէր․ Տ․ Մաթթէօս Վարդ․ իլէ Արժ․ Տ․ Սահակ քհնյ․ իճթիմայը մէզքիւրտէ հազըր պուլունմուշ, մէսէլէյի մէզքիւրէյէ հագգընտա պաշա ... ըն ... ումումիյէ սաքինէ խայրաթ լազըմ ...

ԳԸ մալումաթ վէրմիշլէր վէ միւթալէա պէյան իթմիշլէր տիր։

Միւխթէլիթ գօմիսիօն՝ չիմտիքի միւզաքէրէտէ գօմիսիօնուն միւճիպ օլան թէֆթիշ վէ թէտգիգ իչիւն ... պու սուրէթլէ մէզքիւր գօմիսիօն Մըսըր հագգընտա էտէճէյի գարար ... Էրզրումտաքի Հայլար ... կէօնտէրէճէյի սէվղիյաթ ... մէսէլէսինի տէ միւզաքէրէ էթմէք ... թէքլիֆ էթմիշ տիր։

Էրզրում Արիւնի Հայլարըն իսէ Սըմպաթ ... Աղպէտ Կ․ Սրբազան ... թարաֆընտան ... Արքեպիսկոպոս ... իսթիֆա իտէն ... Ալէքսանտր ... լէրին ... Էրզրումա կէօնտէրիլմէսինին ... պէյան իտիլմիշ տիր։

Տիւնքի կիւն Պաղէշէն (Պիթլիս) պիր հէյէթը մէպուսէ՝ Պաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի Նէզտինտէ կիտէրէք, չէհրը մէզքիւրտէն մէվրուտ պիր մէքթուպ իլէ պիր թէլէկրաֆ թէսլիմ իթմիշ տիր։ Պաղէշ Քաղ․ Ժողովը յանվար 4 թարիխլի օլան մէզքիւր մէքթուպտա Արսլանեան Գէր․ Տ․ Ներսէս վարդապետին գանուըլըմա աէրեան Պաղէշ կէօնտէրիլմէսինի, վէ փէտրվար 2 թարիխլի թէլէկրաֆտա տա առաջնորդ ինթիխապը իչիւն կէօնտէրիլէն Նամզէտ ճէտվէլինտէ պիր թէպտիլաթ վաղը օլմասընը պաթրիգխանէտէն թալէպ իթմէքտէ տիր։

Պաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի՝ Գէր․ Արսլանեանըն Պաղէշտէն իստիֆա իթտիկինի վէ տիկէր պիր մանասթրա Առաջնորդ ինթիխապ օլունտըղընտան Նիզամէն Պաղէշ կիտէմէյէճէյինի վէ Պաղէշլիլէրին մէզքիւր ճէտվէլտէն վէ պաշգա պիր բուհանի իթթիխապ իթմէյէ, վէ ֆագաթ կէօնտէրիլէն Նամզէտ ճէտվէլինին թէպտիլի վէ լէյագաթլը բուհանիլէրի հավի օլտըղընտան, պու բուհանիլէրտէն պիրինի իթթիխապ իթմէլէրի լազըմ կէլտիկինի ... իրթիգա իտէն Նամզէտ կէօրէ ... քէնտի ... իթթիխապ իտէմէյէճէքլէրի ... ինթիխապ իթմէլէրի ... պիլտիրմիշ տիր։

—

Թրապիզօն առաջնորդը Նազարեան Գէր․ Տ․ Մաթթէոս Սրբազան պու կիւն մանզըլը մէմուրիյէթինէ աղիմէթ իթմէքտէ վէ Արժ․ Սուքիաս վարդապետի օ-րատաքի վանքա վանահայր կէօթիւրմէքտէ տիր։

—

Կօլօ կազէթասը՝ մէրհում վէհ. Գէորգ Դ․ Սրբազան Կաթողիկոսըն խաթիրաճաթը ուհըր իչիւն Բէթերսպուրկտա Էրմէնի քիլիսէսինտէ վուգու պուլան մէրասիմէ տաիր էյնիլէրի վասըֆ ու նագլ իթտիկի սըրատա պէրվէճհը ալի միւթալէա պուլունույօր․

«Պու պիր էսքի ատէթ տիր քի, պիզտէ (Ռուսլար) մէրասիմ տէտիքլէրի չէյ խօտ տըր․ պիզ պիլա գայտ նէվզիյէ սէյրանկեանընտա կէզէրիզ, վէ սոնրա իսէ սալըմ մէքանլարը մագամընտա կէօրիւլմիւշ միւզաքէրէ տէյիլ տիր։ Էրմէնի քիլիսէսինտէ ինտէ պիր մանզարա ...

«Պու էլլիէքի քիլիսէլէրինին նամինէ վէ տիկէրլէրին սա... լա մէրասիմլէրըն ճէվապը պու, մաթպաւ Էրմէնի Պիլյուսէթինի օրթօտոգս Պիլիսէսինտէ պէք տէ ֆարգը տէյիլ տիր։ մէզքիւր Էրմէնի քիլիսէսինտէ ... պազը ... օլունմագ տա օլտուղու, թաթլը վէ ... կեօնքի քիւքեռինի էնդաճէ ...

«Ֆագաթ Էրմէնի Պիլիսէսինին քէնտուքէ մախսուս թէքֆէրրու... պու գատար հիչ պիր մէքթէպէ գայ ու ... Ռուսիանըն Սէնսիալպէրակ գիւղէ ...

«Գուպպէլի ...

Թը տախի պուլունմագտա տըր։ Սէդաու ... Թէրտիպ ... տըր․ Օրթոտոգս ... մէվլիտ ... Պիլիսէյէ ... էսքի ... պիր ... Նալէլէր ... ղալայի ... լավազըմ ... սէսլէր ... էրմէնի ... եօգ ... հիչ պիր ...

«Էրմէնիլէր՝ ճէսիմ Ռոմա իմպէրաթօրլուղու այէյհինտէ պիլէ մուհարէպէ իթմիշ օլան Էրմէնի գըրալիյէթինին ինգըրազընտան սոնրա, Խաթիրալըյէթը պօլիթիգըյէլէրինի ղայպ իթմիշլէր իսէ տէ, տէհրլէրտէն պէրիւ հէնիւզ Թաալիպաթա մուգավէմէթ իտէրէք, պիզիմ գիլիսէմիզիւ գատար գաթի ... մուգավէլէտէ գալմըշ ... Մուհամմէտիյէ իլէ Էրմէնիլէր նէ լիսանը մաթրէֆամ ... նէ ատէթ ու էճտատլարընըն աաթէնէ գաթ իմէճպուր պուլունմուշլար վէ նէ տախի տինլէրինի խըրիսթիյանլըղը ղայէթ իթտիլէր տիր․ Ասիատա Խըրիսթիանըն մէգաֆէթլէրինին գահրամանլարը Էրմէնիլէր կիւրճիւէլէր օլմուշլար տըր։

«Պապըլոն իլէ Սուրիանըն գուշանլար գըրալիյէթլէրի նապէտիտ օլմուշլար տըր․ Պարթ Ժօղովի վէ Մէսոպօթամիանըն միւնտէրիս պիր Էրմէնի ... իսէ տէ, Թարիխ ... սէլ իլէ խորենացի վէ ... ՝ Գալա ... մէլիքի... սէվիաթ ... պաշլըլըք ... ; Նաւըլ խըթ Էրմէնիլէր ... իւրէ ...

«Պապ ... Ֆագաթ ... յանի ... թարիխին Թէմաշային, Էրմէնիլէրին Հըրսթիյաթը միլլէթլէրի պէքա գիյամէ օլտուղու վէ պու սայէտէ միլլէթլէրինին ճէհալէթ վէ ըղտըրապլարը մէսեղ ... վէ ...»

Կօլօ կազէթասը մէրհում վէհ. Գէորգ Դ․ Սրբազան հազրէթլէրինին Ռուսիատաքի մէրասիմ ... հագգըն ... Էրմէնի ... Պէթէրսպուրկ ... Ռուսիա մէմլէքէթտէ ... թէմսիլ իտէն ... վէ ... (Փ–ր)

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային կեդրոնական վարչութեան հրամ․ ժողովն նկատելով որ Զօպանեան Գարեգին վարդապետ ժամանակէ մը ի վեր իւր եկեղեցական աստիճանին անարժան ընթացից մէջ կը գտնուի միշտ․

Նկատելով որ նա երբեմն օտար եկեղեցւոյ դիմած, և ի վերջոյ գիրք և պաշտօն յայտնելով՝ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ գիրկը վերադարձած է. և

Նկատելով որ վերջերս Գաղատիոյ մէջ տեղական կառավարութենէն ձերբակալուելով՝ չկրցած բանտարկութեան կարապետական տեղեն գահէն ․․․ անվայել ժամանակին մը ուր Աղջկասրի ... եկեղեցւոյ մէջ ... առաջնորդ մը ... տեղացի մը և ... իրենց ... անձամբ գործ ... իրաւունք չունեցաւ, ցաւ ... պաշտօնական յայտնելով վասն զի ...

Ցիշեալ անձին թէ այս և թէ այլ սոյն օրինակ գայթակղեցուցիչ արարքն որ Նկեղեցւոյ և Ազգին պատույն արատաբեր են, Ազգային Գաւառական քարտուղարութիւններուն մէջ կարգալով և լիովին տեղեկանալով վճռեց որ Նմա ո և է պաշտօն չյանձնէ, և չուղելով սակայն որ բնդ վայր թափառի դատարկաշրջիկ, որոշեց որ Ազգային Հիւանդանոցի յարկին ներքև պատսպարուի առժամանակ մի, և ի գործոն վանք մը ղրկուի։

Սոյն որոշման՝ որոյ ի գործադրութիւն Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն իւր բարձր հաւանութիւնը տուած է, յիշեալ անձն բացարձակապէս անսաստելով, և նոյն ժամին եկեղեցական Սուրբ կոչումն թօթափելու մտադիր լինելը յայտարարած լինելով տեղի տուաւ խպառուծելով գնա ի քաղաքական կարգէն, և իբրև սոսկ աշխարհական ոք ճանաչել, Մինչդ անուն, ինչպէս էր երբեմն յառաջ քան զձեռնադրութիւն։

Եւ որպէս զի նոյն անձն ուրեք անգամ չյանդգնի իբր հոգևոր պաշտօնեայ շրջիլ աստ անդ, միամիտները խաբելու համար, ինչպէս յաճախ կ՚ըսուին կարգալոյծ անձանց համար, պատշաճ համարեցաւ պաշտօնական ծանուցմամբ սոյն որոշումն հաղորդել ի գիտութիւն թէ մայրաքաղաքիս և թէ Հայաբնակ գաւառաց համայն եկեղեցական պաշտօնէից և բարեպաշտ ժողովրդոց, թէ Զօպանեան անուն անձն չէ այսուհետև եկեղեցական, այլ լոկ աշխարհիկ ոք, ուստի բնաւ երբէք իշխանութիւն չունի քահանայագործել ոչ յեկեղեցիս, ոչ ի տունս և ոչ այլ ուրեք, և ոչ իսկ կրել քահանայական սքեմ։ (Կնք․)

—

Միացեալ Ընկերութիւն պալօյի իչիւն Թօրլանըլան մէպլաղըն իքինճի ճէտվէլի տիր․

Բ․ ՑՈՒՑԱԿ

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

ի նպաստ պարահանդէսի Միացեալ Ընկերութեանց

	Լիր.	Օսմ.
Գրէտի Լիօնէ	6	
Սամանճի Մօսեան	6	
Բարսեղ Հալաճեան	6	
Ֆրնտըգլեան եղբարք	6	
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	5	
Գամոնտօ և ընկերութիւն	5	
Էգնայեան եղբարք	5	
Թօքաթլեան եղբարք	5	
Մէլիքեան եղբարք	5	
Գապազեան եղբարք	5	
Ջաւնգ	5	
Ս․ Թաշճեան	5	
Պօղոս Գաբրիէլեան	5	
Թրամվայի ընկերութիւն	4	
Տ․ Բաքթիվան	4	
Զարիֆի	4	
Բարազամեան եղբարք	3	
Գրնաճեան, Մանուկեան	3	
Ագաթան Թաշտապարանեան եղբարք	3	
Կ․ Հազարեան	3	
Համազասպ Պալլարեան	3	
Մինաս Տ․ Միքայէլեան	3	
Կարապետ Բիւքքճիւան․․եան	2	
Միրասեէտեան Պետրոս	2	
Գ․ Հարէնց	2	
Սօսիէթէ Օթօման տը ․․․	2	
Համբարձում Տէօքմէճի	2	
Էմիրեան Բեթրաք	2	
Դաւիթ Նաւլեան	2	
Կիւմիւշեան եղբարք	2	
Յ․ Կ․ Բապունճեան	2	
Թորոս Կիւլպէնկեան և որդի	2	
Տէմիրճիպաշեան եղբարք	2	
Մուսինեան եղբարք	2	
Սահակեան Յարութիւն	2	
Բարսեղ Սթամպօլեան	2	
Գ․ Յ․ Ն․ Էսաեան	2	
	129	
Գումար Ա․ ցուցակի	260	
	389	

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Ֆրանսատա, ատէթա պիր է- պէտիլէք ընկլի քէսպ իթմէքտէ օլան պուհրանը վիւքէլա, հալէա թէքմիլ հիւքմիւնիւ իճրա իյլէմէքտէ տիր։

Պու հաֆթա զարֆընտա պիր վիւքէլա տահա տիւշտիւ։

Ֆրանսատա, ճիւմհուրիյէթ եաքինլիքճէ տահա զիյատէ թագվիյէթ պուլուպ, իտարէի հիւքիւմէթ տախի տահա զիյատէ սաղլամ պիր թէմէլ իւզէրինէ խիմա օլունաճագ իքէն, կիթտիքճէ հէյէթի վիւքէլալարըն էօմրիւ գըսսալմագտա օլմասը, պունուն մուզայիրինի իսպաթ իթմէքտէ տիր կիպի կէօրիւնէճէքլէրտէն, պու հալ Ֆրանսանըն տօսթ օլան պիւթիւն աւէմին նէ գատար թէէսսիւֆինի մուճիպ օլսա աղ տըր։

Էկէր իյլէր պէօյլէ տէվամ իտէր իսէ, Ֆրանսանըն կէրէք տախիլտէ վէ կէրէք խարիճտէ, նուֆուզ ու թէէսիրի կիւն պէ կիւն ինգրազ պուլմախա տէվամ խըւ, խարիճտէ Ֆըրանսանըն տիւշմէնլէրի վէ տախիլտէ տէ ճիւմհուրիյէթին տիւշմէնլէրի եավաշ եավաշ հիւքմիւնինի արթըրաճագլար, վէ պունլարըն իքիսինէ տէ գարշը գօյաճագ գուվվէթլի պիր վիւքէլանըն վիւճուտէ կէլէճէյինէ արթըգ իւմիտ գալմայաճագընտա, պու ալիճէնապ միլլէթին գատր ու հայսիյէթի վէ էհէմմիյէթի տէ, սահիհէն քէնտի եիւքսէք մէվգըլնը ղայպ խտէճէք տիր տէյի կէօրիւնիւր։

Տիվարը եարըշըրըլմըշ օլան ատի պիր պէյաննամէ բարչասընըն, օլ ուլու ճիւմհուրիյէթի պու տէրէճէտէ ալթ իւսթ իտիւպ, իքի հաֆթա զարֆընտա իքի վիւքէլա տէվիրմէյէ միւգթէտիր օլուղընը կէօրէնլէր, պու ճիւմհուրիյէթին մանէվի գուվվէթի իւզէրինէ արթըգ նէ՛ տէրէճէյէտէք էմին օլապիլիրլէր, վէ մաաղալլահ, պիր Թարաֆտա սիլահը պիր արպէտա ղուհուր իթմիյինտէ, անըն լայըգըլ սուրէթտէ կէօյիւս վէրիպ տայանապիլէճէյինէ հէր քէսի թէէմին իթմէք գապիլ օլապիլէճէ՞ք մի տիր։

Ֆագաթ Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթի սահիհէն գօրգուլաճագ տէրէճէտէ զայի՞ֆ մի տիր։

Խայր. Ֆրանսատա արթըգ ճիւմհուրիյէթտէն պաշգա պիր ուսուլի իտարէ գապիլ տէյիլ տիր. վէ էկէր պիր արա, մուվագգաթ սուրէթտէ պու ճիւմհուրիյէթին տէվիրիլմէսի գապիլ օլսա պիլէ, անը տէվիրէնլէր, ճիւմհուրիյէթին խարիճի վէ տախիլի տիւշմէնլէրի օլմայըպ, իլլա պիլզաթ քէնտի թարաֆտարլարը օլաճագ տըր։

Զիրա պունլար, նէ սըլամէթի ումումիյէ իչիւն քէնտի ֆըրգա իտտասալարը ֆէտա իթմէքլիյի պիլիրլէր, վէ նէ տէ քէնտի գուվվէթլէրի իւզէրինէ էմնիյէթլէրի պուլունան պիր իտարէ կիպի պիր ճէվհէր կէօսթէրիյօրլար։

Խարիճի բօլիթիգատա կէօսթէրտիքլէրի թէրէտտիւտ հալ իլէ, Մըսըր մասալէսինտէ տոլայը Ֆրանսանըն նուֆուզ ու թէէսիրինի նէրէլէրէ էնտիրտիքլէրի մալիւմ տիր։

Տախիլի բօլիթիգալարընըն սօն տէրէճէտէ զաաֆընը կէօսթէրմէք իչիւն տախի, սըգ սըգ վիւքէլա թէպտիլլէրի աղ կէլիյօր կիպի; պիր տէ Բրէնս Նափօլէօնուն գուրտու պիր պէյաննամէսի իլէ պու տէրէճէտէ ալթ իւսթ օլմալարը էքսիք գալմըշ իտի։

Բրէնսը միւշարիւլէյհին թէվգըֆը, բօլիթիգաճա պէօյլէ պիր քիւչիւքլիւ իտի. Անըն մաֆքէտէ թարաֆընտան տավախա չէքիլէճէք պիր սէպէպ պուլունմատըղը իչիւն սէրպէստ սալը վէրիլմէսի, հիւքիւմէթին, ինտէլ գանուն տախի քիւչիւք տիւշմէսինէ սէպէպ օլմուշ տըր։

Հէր նէ տէնիր իսէ տէնսին, Ֆրանսանըն տօսթլարը, անըն միւթանթան սուրէթտէ թէէսսիւս իլէ միչ օլտուղու խիչիւնճիւ ճիւմհուրիյէթինի պունտան տահա զիյատէ գուվվէթլի վէ թէէսսիրլի պիր հալտէ կէօրմէք արզուսընտա պուլունմագտա տըրլար։

* *

Թուննա մէսէլէսի իւզէրինէ Լօնտրատա թէճէմմիւ իտէն գօնֆէրանս, աւէմի բօլիթիգանըն նազար ու տիգգաթինը պիր արա Սէն ըրմաղընտան Թամիզ չայը իւզէրինէ չէվիրմիշ իտի։

Մէսէլէնին հալթըը ղաթինտէ բօլիթիգաճա պէօյիւք պիր էհէմմիյէթի պուլունմամագտա իսէ տէ, հէնուզ քէնտի պաշլարընա տօղրու եւրիւմէյէ պիլէ թէքմիլ իգթիտարլարը պուլունմայան պազը հիւքիւմէթլէրին, պէօյիւք տէվլէթլէր իլէ պէրապէր իտտէ օյնամագ հավէսինտէ պուլունմալարը իլէ, պու մէսէլէ տախի պիր տէրէճէյէտէք եապանճա աթըլմայաճագ գատար պիր էհէմմիյէթ քէսպ իթմիշ սայըլըրտը։

Թուննա սէվահիլինին աչաըըքի ֆագաթ միւհիմ գըսմընտա սահիպ պուլունան Բուլղարիա վէ Սըրպիա գըրալլըգլարը, վէ Պուլկարիստան իմարէթի, քէնտի միւքճէ հուգուգլարընտան զիյատէ, պէօյիւք տէվլէթլէր իլէ պիր մէճլիստէ աղա պուլունմարագ քէնտի մէվգըլարը էհէմմիյէթինի արթըրմագ սէվտասը իլէ, մէգքիւր գօնֆէրանսա թէգմիլ ազալըգ հուգուգը իլէ տախիլ օլմայա չալըշըեօրլար. հաթթա օ սըֆաթլա գօնֆէրանսա գապուլ օլունմալըգլարը իչիւն բրօթէսթօլար թագտիմ իթմէկէ պիլէ չըգըշտըլար։

Պագալըմ սիւնիլիւ ուճուն թագըլարագ թագտիմ խտիլէմէքէն պու բրօթէսթօլարըն նէ տէրէճէտէք հիւքմիւլէրի պուլունապիլէճէք տիր։

Պու տա մէրագ խտիլէճէք պիր չէյ աատ խտիլէպիլիր։

Անճագ, Պուլկարիստանըն միւսթագիլ պիր հիւքիւմէթ օլմայըբ, տէվլէթը Ալիյէնին մայէթինտէ (վասալ) պիր Պէյլիք, պիր իմարէթ պուլունտուղընտան, հէր նէ գատար միւսթագիլլիք ընկլի կէօսթէրմէք իչիւն հիչ ատյըլ իտէ տօղրուտան տօղրու գօնֆէրանսը մէգքիւր իլէ մուխապէրէյէ օլունն կիրիշմէք իսթէտի իսէ տէ, պու ընկլին պագամ չըգմիչ օլտուղու քէնտիսինէ խապէր վէրիլիպ, էկէր պիր իֆատէսի վար իսէ, տէվլէթը Ալիյէնին Լօնտրա սէֆիրի պուլունան Միւզիւրիւս բաշա հազրէթլէրի հիմմէթի իլէ թագտիմ պույուրապիլէճէյի քէնտիսինէ խպթար օլունտու։

Բուլմանիա վէ Սըրպիա իսէ, անճագ իֆատէի մէրամ վէ իսթիխչարէ իտէպիլէք հուգուգու իլէ գօնֆէրանսա գապուլ օլունուպ, րէյ վէ գարարլարտա հիսսէլէրի պուլունամայաճագ տըր։

Վէ էլհասըլ պէօյիւքլիւք սէվտասը իլէ օլ գատար թէլաշըն լիւզումսիւ պուլունմատըղը, մէգքիւր քիւչիւք գօնչուլարըմըզա, քիւշարճա իխթար օլունտու։

*

Մըսըրըն ահվալինէ կէլինճէ, էլան մէմալիքի մէզքիւրէտէ պուլունան 12,000 նէֆէր Ինկիլիզ ասաքիրինին րէյտէրէէ Ինկիլթէրրայա ավտէթ իտէճէքլէրի վագթի եագլաշմըշ օլտուղու կէօրիւլմէքտէ տիր. հաթթա պիր ղաֆիլէ պունլարըն նըսֆը պիրտէն կէրի չաղըրըլաճագը ճէզմէն լէնիյօր։

Նասըլ քի օգույանըլարըմըզա մալիւմ տիր. զաթէն Ինկիլիզ ասաքիրինին Մըսըրտա գալաճագը էֆքեարընա վէրըլէ գատար հիսսէտար պուլունմայըպ, էր եա կիճ, պունլարըն Մըսըրը թէրքէյէ հիմայէյի Օսմանիյէ թաչքինտա օլարագ Մըսըրըլարա թէրք իտիպ Ինկիլթէրրայա ավտէթ իտէճէքլէրինի պէհան վէ խտարէ իթմիշ իտի։

Խմտի պու հալին վուգուի, պիզիմ իչիւն թապիաթը մալաչաթ նէթիճէսի օլուպ, անճագ, Ինկիլիզլէրին րէյ վէ բօլիթիգասնա մուղայիր օլարագ մաշհուր մէգպուրտա տուրմասը մէճպուր օլաճագլարընտա իշթիհալ կէօսթէրիլէպիլէճէք այիր ալըր վուգուաթլար չիւ սբհէսինին տէ քըտմիլէն միւնտէֆի նախօտ ասըլըզ օլտուղլարը խսպաթ իչիւն, պիր տէ իկիլէ մէմալիքի մէզքիւրէտէն տիյարը յէրմեալարընը կէօրմէք արգուսունտայըզ։

Սուտանըն ահվալի իսէ, սօն կիւնլէրտէ պիր աղ գիւտէճէ աղըրըզ կէօսթէրմէքտէ տիր տէնիյօր։

Արապի խանընըն նէթիճէսի օլան իշպու Մէհտի, խանի խալանճը րէյիգամիլը խանը, չիմտիյէ տէկին Մըսըր ասաքիրի մարիֆէթի իլէ պասթըըրըլամամըշ։

Մըսըրըն Թա իշէրիլէրինտէ, վէ միւամէլէմիզ ասքէրիյէնէ պէօյիւգ կիւճլիւքլէր վէրէն խօգարքի Մըսըրըն մէգքիւր գըթասընտա, Արապի խանը հէնկէամընտա հիւքմ իտէն ումումի գարըշըգլըգ վէ խտարէսիզլիք, խալանճը րէյիգամիլէրի իչպու գանըը սէրկիւզէշթինէ կէնիշ կէնիշ մէյտան վէրմիլէր. վէ իշ թապիաթը իլէ աղըը։

Շիմտի խանը մէգքիւրու պաամթըրըրմագ, վէ պաղը չէհիրլէրտէ մունհասըր հալինէ պուլունան Մըսըր ասաքիրինին գուրթարըլմագ իչիւն, օրալարտա հարէքէթի ասքէրիյէ թայինին օլունան Մըսըր օրտուսու, միւմքին մէրթէպէ գուվվէթլէշտիրիլիպ, մըգտարը 6000 նէֆէրէ իպլաղ օլունմուշ տըր. վէ հարէքէթի ասքէրիյէյի միւմքին գըլաճագ հավալար տախի եագլաշմագտա օլուպ, մէգքիւր օրտուլա մուավէնէթ խանի գօմանտա իտէճէք օլան Ինկիլիզ զապըթանը տախի, փետրվարըն ալաֆրանկա 3րնտէ Գահիրէտէն եօլա չըգտըլար։

Խմտի աղ վագըթտան, Սուտան իւզէրինէ տախի միւհիմ խապէրլէր ալընաճագ տըր։

Էօյլէ մէմուլ օլունուր քի, Ինկիլիզ գօմանտանլարը, միւթթասըֆ օլտուգլարը մէհարէթի ասքէրիյէլէրի սայէսինտէ, Մըսըր օրտուսունա եիւգ աղարթ տըրըրարագ, սէաատէթի հալի իչինտէ պէպախնթ վէ սէֆիլ օլան Մըսըր իւլքէսինի պու սօն պէլիյէտէն տախի գուրթարմախա մուվաֆֆագ օլաճագլար տըր։

ՃԻԶՈՒԻԹԱԼԷԶ ՄԱՍԻՍ

Լագըրտը իթմէնին եօլընը պիլմէզսէն, պարի սուս օլմանը՞ն տա մը եօլընը պիլմէզսին գարտէշինէ բիայէթ իթմէյէրէք Մ--ի- էվվէլքի կիւն եինէ պիզէ պիր թազըմ սաչմա սապան ճէվապլար վէրմիշ տիր։

Այվազեանըն չօճուգլարըլա պէբապէր պուրատան հարէքէթինտէն խայլիճէ սօնրա Մ--ի-ին թէչէպպիւսը մէգքիւր ալէյհինտէ հիչ պիր միւթալէասը պուլունմատըղընտան կէչէն կիւն եազտըղըմըզ պիր ֆըգրայը կէօյա թէգզիպ իթմէք իչիւն մէգքիւր կազէթա պիզէ սատէճէ եալան տըր տէյիպ, հալպու քի օլ պապտէ եալըմըզ օլտըղը հիչ պիր ֆըգրա վէ եա պէնտ տէրմեան իթմէյէրէք, պու եալանը թէքզիպինի իսպաթ իտէմէմէքտէ տիր։

Պատէհու ճիւլութթալէզ կազէթա՝ Գրնալը ատատ..քի իքի չօճուգ մէսէլէսինէ նազլը քէլամ իտէրէք, սահիպը իմթիյազընըն Այվազեանըլա էօյլէ պիր բաղարլըգտա պուլունտուղընը եալան տըր տէտիքտէն սօնրա, մուխտուլիս Տօգթէօր Եգ-ուարդըն թէվասսութըըլա մէգքիւր բաղարլըգըն պօզուլտուղընը իթիրաֆ իտիյօր։ Բէք ալա՝, Այվազեան մէգքիւր ատատա ֆագիր պիր գատընըն պիր թանէճիք չօճուղընը Գէօրգեան ճեմարանընտա կէօթիւրմէք իչիւն ինէքլէրինի սաթըպ քէնտիսինէ 5 լիրա վէրմէսինի մէրգումէ գատընտան թալէպ իթմիչ վէ Տօգթօր Եգուարդ էֆէնտի տէ պունը տայըպ իչի պօզմուշ օլտըղընը, պիլ տէ 5 տագըգա օլսուն Մ--ի-ին սահիպը իմթիյազը պու բաղարլըգտա եօգ իմիչ տէ մախտումը պուլունմըշ տէյու գապուլ խտէլիմ։ Զաթէն պիզ տէ Տօգթօր Եգուարդ էֆէնտի Գրնալըտա պիր խաստայա պագըպ տա խաստայը էյի էթմէտիկինի Մ--ի- նի՞չիւն տույմամըշ վէ կազէթասընա եազմամըշ տըր, տէյօրըզ եա՞։

Իշպու վուգուաթ էօյլէ պիր չէյ տիր քի, Տօգթէօր Եգուարդ՝ բէտէրինին կազէթասընտա հէր կիւն էչվիրաճըն վէ Գէորգեան ճեմարան հավատարլէրի եաղըլտըղընը կէօրիւպ տէ Գրնալըտա Այվազեանըն թէշէպպիւսինէ միւթէճավիզ օլան վէ քէնտի թէվասսութըլա պօզուլան պիր բազարլըգը օ ագշամ վէ եախոտ հիչ օլմազսա էրթէսի կիւնիւ բէտէրինէ խապէր վէրմէմիչ օլտըղը միւմքի՞նմի տիր, վէ օ հալտէ «Այվազեան այնչափ անձայն գործած է որ մեք իսկ իր մեկնած օրը միայն իմացած ենք» տէյէն վէ ֆագաթ Այվազեանըն կիտէճէկինէ տաիր տէօրթ կիւն էվվէլ անըն պիր մէքթուպընը տէրճ իտէն վէ չիմտի տէ օղլունըն թէվասսութընը իթիրաֆըլա քէնտիսինին տախի իշտէն մալիւմաթը օլտուղընա հիչ շիւպհէ պրագմայան պիր կազէթայա եալանը տիւզմէք գապի՞լմի տիր։

Պիզիմ խտատամըզ չու տըր քի, մատամ քի Մ--ի-՝ Այվազեան Արբահամ էֆէնտինին Մէմմէտինէ չօճուգ կէօթիւրէճէկինի էվվէլճէ պիլիպ, հալպու պու չօճուգլարա տաիր օլան պիր բաղարլըգը տա քէնտի էլի իլէ պօզմուշ տըր, տիմէք օլուր քի Այվազեանըն պու իշի չայանը էմնիյէթ պիր չէյ օլմատըղընը անլամըշ տըր. օ հալտէ նիչի՞ն մէրգումըն կիտէճէկի կիւնէ գատար կազէթասընտա օլ պապտէ պիր չէյ եազմայըպ տա, թամամ կիթտիկի կիւն աբանըզ «Այվազեան՝ վեհարանէն եղած յանձնարարութեան համեմատ տղայ կը տանի» եալանընը օրթայա էութըլըմըշ տըր. Իշթէ պու սէպէպտէն տօլայը պատրիկ պատրիկ հանգըստապատալար իչիւն պէնլէրինտէ համաձայնութիւն վարը օլմուշ տըր վէսսէլա՞մ։

Ճիզուիթալէզ կազէթա՝ բըրօբագանտայա տախի օլան սիտալիմիզէ տէ քէնտի ատէթի իւզրէ գաչամագ ճէվապլար վէրէրէք, քէնտիսինէ պէօյլէ պիր մէպլաղ կէլմէտիկինի վէ Մըխտա տա օնա տախի պիր չէյ եազըլմատըղընը գալի պիր խապաթ կէօսթէրմէքսիզին իտտիա իտիյօր։

Պիզ պիր գաչ պէյ էվվէլ Մըխտա պու համտախին եազըլմըշ օլըղընը միւսիւրանէ տէրմեան իտէր, վէ անճագ էվվէլճէ Մ--ի- բրօբագանտայա թէվճիհիւլի եազըլմագտա իքէն, օ հանգըստապատալար մէսէլէսի Մըխտա մէյտանա չըգտըղը կիւնտէն իթիպարէն Մ--ի-ին թէպտիլը լիսան իտէրէք բրօբագանտայա պիլա թէվճիհըճ եազըլըմա, վէ քէսկին հըրսըղ մալ սահիպինի ատըրըր ֆէհվասընճա պիզի տէ օլ հէյէթտէն թախսըսաթ ալըեօր կիպի կէօսթէրմէքէ պաշլատըղընը պէհան իյլէրիզ։

Մ--ի-ին իշպու թէպտիլը լիսան մատտէսինին տօլայը եազըլըմըղը խսպաթ իթմէք իչիւն չօնը թէչլիֆ իտէրիզ քի. Իւրիմիզ թէխրիթ օլունուպ, պու գօմիւսիօն Մըխ իլէ Մ--ի-ին պու մէսէլէլէ թագթիգ իթմիշ, էկէր մէճլիսի իշտէ օլմագա օլանտա պէհան իտէքլէրինէ տաիր պիր հիւքմ վէրիր իսէ, պիզ տէ օ հիւքմի գապուլ իտէրիզ. Գույուրըն, Մ--ի- էֆէնտի։

Պու Նօգթա տախի հէր նէ գատար էսասը մատտէնին խարիճինտէ իսէ իսէ տէ, Ճիզուիթալէզ կազէթանըն պէօյլէ պիր ըէզալէթին մէյտանա չըգարմագտա օլտըղը իչիւն, անտէն պաշգա իլէ ճէվապ վէրտիքլէրինէ օգույանըլարըմըզըն աֆվընը տիլէր, վէ Մ--

---

ԷՍՐԱՐԸ ԱՇԳ

ԷՍԷՐԸ

Բ. ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Բ.

ԽԱՆԸԼԱՆ ԱՇԳ ՎԷ ԽԱՆԸԼՄԱՅԱՆ ԱՇԳ

(1644 Նի-Պիլօ-ն տէվր)

—Նէ՞. քէնտինի զօր իլէ պէնի սէվմէյէ պըրաքթըրմագ վարմ իլէ պէնի ալտաթմա՞գ մը իսթէյօրսըն. պու թարզ մէրհամէթինէ ինթիզամ էտէրիմ. Էկէր պիր կիւն, էսքի աշգ ու սէվտա պաղչէմիզէ այագ պասաճագ օլուր իսէն, անտէն պիր չիչէք տէմէթի տօնատըր մէյտանըմըն իւզէրինէ վագ իթմէքլիյին պէնիմ իչիւն քեաֆի տիր։ Րալֆ Միլլըրըն, պէտապախթ մաչուգընըն արթըգ պունտան պաշգա պիր չէյէ իհթիյաճը գալմատը։

—Րա՛լֆ. վալիտէնի տիւշիւն. . . ։

Սախթէ Րալֆ Միլլը, հէնուզ պայըլա գալգմըշ օլմատըը հալտէ, էլինի կէօյսինէ սօգուպ. իչինտէ Հէլէնին պիր թութթամ սաչը պուլունան ուֆաճըգ կիւմիւշ գութուսու, վէ բարմագընտաքի մալիւմ օլան եիւզիւյի, չըգարըպ Հէլէնին այագլարը էօնիւնէ վազ իյլէտի. վէ պատէհու այագա գալգըպ, վէ ինթիզամ ամիզ էյիլմէ Հէլէնի սէլամլատըգտան սօնրա, պիր հիտատէթլէ օտա գափուսընտան տըշարը չըգըպ կիթտի։

Սօգագ գափուսունուն գափանմասը սէսի իշիտիլիւր իքէն, Հէլէն Հուայթբօլ Մօրտաունթը չաղըրըպ, տէրհալ Րալֆըն վալիտէսինի, կիւմիւշ կէթիրմէյէ սէվգ խյլէտի, վէ քէնտիսի տախի, խիւզիւ իւզէրինէ սէպիրէ գապանըպ աղլամաղա պաշլատը։

Ալլա պագալըմ տօղրու սէֆիլ Րալֆ Միլլըրըն սէֆիլ մաչուգասը աղլա՛. կէօզ եաշլարըն՝ ճենապը Հագգըն հուզուրընա չըգըպ, Անըն մէրհամէթինի թահրիքէ խտէճէքլէր տիր պէքլէ կէօրիւնիւր։

Գ.

ՏԷՆԻԶ ԳՈՒՐՍԱՆԼԱՐԸ

Իքինճի ճօրճ գըրալըն սալթանաթը հէնկեամընտա, Ինկիլթէրրա բայիթախթընը քէնտիլէրէ պիր մէզգեան իթմիշ օլան պիր թագըմ խըրսըզ վէ հայտուտ չիրքէթլէրի կէրէյի կիպի մէյտան պուլմուշ օլուպ, չիմտիքինէ նիսպէթէն մըգտարլարը բէք աղ օլան բօլիս մէմուրլարընըն, պունլարըն էլինտէն չէքմէտիքլէրի սէրէնճամ գալմամագտա իտի։

Մէզքիւր չիրքէթլէրին, սայըր թիճարէթ չիրքէթլէրի կիպի, քէնտիլէրէ մախսուս պիրէր տէ նամլարը պուլունուպ, պիրիպիրլէրինտէն այրը իճրայի սանաթ իթմէքտէ իտիլէր իսէ տէ, պազէն, պէօյիւք իճրաաթլար իչիւն պիրիպիրլէրինէ մուավէնէթ իթմէքտէ տէ էմսալըզ պիր չէյ տէյիլ իտի։

Գլաք Տօկս, եանի Գօր- Բէլքէր թապիր օլունան խըրսըզ չիրքէթի, քէսպի չէօհրէթ իթմիշ օլան սըրըֆտան պուլունուպ, պունուն ազալարը, ախզըլթալարընըն րէվիչինէ կէօրէ, կէրէք գարատա վէ կէրէք տէնիզտէ քէնտի իչիլիգզարըլըգլարընը իճրա իյլէմէքտէ, վէ հէր թարաֆտա ամինիշ լըր աշգընտան, նէյքէտէ քարըը պիր սիլահլըյամ պուլունտուղընը խսապէր ալմագտա. վէ արթըգ տէնիզ իւզէրինտէ մի եօգսա գարատա մը, քէնտի սանաթլարը իճրասընա լիզում կէօրիւլտիւկինտէն ասլա թէմայէլ մէքտէ իտիլէր։

Պու չիրքէթին րէյիսի, քէնտի ադեն-չ-ըր իլէ նիզամը սուրէթտէ մէջթուլըմագտա, վէ օնա կէօրէ չիրքէթին իչլէրինի ըըրայա գօյուլ, լազըմ կէլէն թէտարիք իթմէքտէ, վէ չիրքէթի կիւնտէն կիւնէ իլէրի կէթիրիլմէքտէ իտի։

Պու ճիւմլէ իլէ, հէր ախտարըլանըն քէսատ վագըթլարը օլտուղու կիպի, չիրքէթլէր վագըթ վագըթ նասըլ իչսիզ գալըրլար իտի իսէ, Գլաք Տօկս չիրքէթինին տախի պու իչսիզ գալըզլարը վագըթլար տա օլմագ տէյիլ իտի։

Իշթէ պու եօլտա քէսատ մըրալարտան պիրիսի տէ, հիքեայէմիզին պաշլանկըճ թարիխի օլան 1745 սէնէսի Նոյէմպէր այը իտի։

Մէզքիւր Նոյէմպէր այը իպթիտալարընտա, կէրէք տէնիզտէ վէ կէրէք գարատա, թէ-արլէճ սօն տէրէճէյէ վարըբ, սէնէնին էն սօնուգ վէ էն սըգընթըլը մէզքիւր այընտա, չիրքէթին ազալարընա հիչ տէյիլ իսէ պիր ճէպ խարճըլըգը վէ պիր չարապ պարասը օլսուն չըգարապիլմէք իչիւն, ուֆագ քէարլարա տա գանաաթ իթմէյէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլտու։

Խմտի էօթէ սիրու պայըը ուֆագ թէֆէք սէվք գօլլարը թէտարիք իտիլիպ, սօյուլաճագ պիր գաչ տիւքքեան վէ խանէլէրին խարիթալարը մէգքիւր գօլլարա թէվզի օլունտու։

Իճմալը տախիլ օլան խանէ վէ տիւքքեանլարտան պիրիսի տախի, Լօնտրէտին՝ եալընըզ պաշընա իւլէյմէքտէ օլտուղու մէյխանէ իտի։

Նոյէմպէրին 11ինճի կիճէսի, պէշ ազատան իպարէթ պիր գօլ, մէյխանէ՛նին ալթընտան կէչմէքտէ օլան տէրին վէ չիտտէթլէ ագան սուլարա պիր կէչիտ խզլէմէթի իճրա իտէն պաթթալ լաղըմտան իչէրի սալըվըրըլըր։

Մէզքիւր խըրսըզ պէօլիւքի, Թ--միզ նէհրինէ չըգան աղըզտան, մէգքիւր լաղըմա կիրտիլէր, վէ քէնտիլէրինէ մալիւմ օլան թարիգլէր իլէ, պիրաղ կէճէճէ ֆագաթ էմին սուրէթտէ, Լօնտրէտին մէյխանէսի ալթընա գատար վասըլ օլտուլար։

Մախզէնին, լաղըմ իւզէրինէ աչըլան գափագը տախի պունլարըն մալիւմի իտի. վէ պու հայտուլար, քէնտիլէրէ վէրիլէն թալիմաթ միւճիպինճէ, մէյխանէճիյի աբանըզ եախալայընը իչինտէ պատմըրարագ պօղաճագլար, վէ սալըմըն օլտուղու ֆընը բարալարը տա, աննընըն թէրի իլէ գազանտըղը բարալար իլէ պիրլիքտէ ալըպ, պատէհու մէյխանէյի տէ աթէշէ վէրէճէքլէր, վէ քէնտիլէրի թէքրարէն մէզքիւր լաղըմտան եէրլէրինէ ավտէթ իտէճէքլէր իտի։

Գլաք Տօկս չիրքէթի ազալարը, Լօնտրէտին, Ուայլտմէն վէ րէֆիգլէրի իլէ պիլիթթիֆագ էթքեաֆ ճանլար եագմըշ օլուպ բարասը պուլունաճագըընը գաթէն տէ պիլիրլէր իտի իսէ տէ, Ուայլտմէն, սիրէր պիր գուվվէթլի չիրքէթէ րէյիս պուլունմուշ օլտուղունտան, [illegible] թարֆը մէսէլի հիւքմիւնճէ, անըն րէֆիգինէ պիր իլիշք իթմէքտէն տէ գաչընմըշլար իտի։

Հալ պու քի Ուայլտմէնին, պէշ սէնէտէն պէրի զայըֆ օլուպ օրթայա չըգմամըշլըղընտան, անըն էօլմիւշ օլմասը նէթիճէսինի չըգարտըգլարընտան, վէ քէնտիլէրի տէ օ արա աճըլըգտան էօլմէք տէրէճէլէրինէ վարմըշ օլտուգլարընտան, նիհայէթ Լօնտրէտին էյլէմէքտէ ագճէյի քէնտիլէրի էմէքյէ գարար վէրտիլէր. վէ ինթիգամ ալմագ իչիւն քէնտիլէրինի էլէ վէրէճէյինտէն պիր գօրգուլարը գալմամագ իչիւն, միւճէտտինի տէ պիրլիքտէ օրթատան գալտըրմայա գարար վէրմիշլէր իտի։

...ին չունը տախի սիւվալ իտէրիզ քի, օ արա Աբրահամ Այվազեան էֆէնտիյէ միւ.քէրրէրէն ... ... սէպէպի վար իտի. պաչգա վագթլարտա տա մէրգում հագգընտա կազէթասընտա նէշրլըյած կէօրիւլմիւշ, ֆագաթ էպյէ թէվէճճիւհ.քեարանէ հիչ պիր իպարէ միւշահէտէ օլունմամըշ իտի: Արա եէրտէ հանդըստապատաւ բայը օլմաըգճա Մ...ին Այվազեան ... ... տեմէսի ապա վէ գաթան մէմուլ օլունամազ:

Պիր տէ պիզ կէչէն կիւնքի պէնտիմիզտէ, չօճուգլարընը պէտէհավս Գէորգեան ճեմարանընա կէօնտէրէրէք Թուգարանըն էքմէյինի ազըզընտան գամմալա չալըշան զէնկինլէրին ալէմ միւվաճճէհէսինտէ մանէն րէզիլ վէ րիւսվայ օլմալարը իչիւն իսիմլէրինի կազէթասընտա նէշր ու իլան իթմէսինի Մ...է թէքլիֆ իթմիշ իտիք: Մէզքիւր կազէթա ճէվապնամէսինտէ պու նօգթա եա տայիր հիչ պիր սէս չըգարմամըշ իտի. Հալպու.քի պու խուսուսըն քէնտիսինէ ... ... , թէքրար խաթըրլադըրըզ.քի, օ իսիմլէրի պէհէմէհալ իլան իթսին, զիրա պունտա հուգուգը ֆուգարա վէ միւհթաճին միւտաֆէասը գազիյէսի մէվճուտ տըր: Էկէր օ ապօնէլէրինին խաթըրընը սայարագ պու պապտէ եւնէ սիւ.քէթի իխթիյար իտէր իսէ, պիզ տէ օ զէման եալանճըլըգ, ութանմամազլըգ, միւտահէնէճիլիք վէ հուգուգը ֆուգարայը բայմալ իթմէք ինսաֆսըզլըղը վէ զալըհիւմ վէ զալըհիւմ տամկալարընը քէնտի ալնընա սէրպէսթ սէրպէսթ պասըպ, օ զէնկինլէրին եէրինէ քէնտիսինի պիր գաթ տահա րէզիլ վէ րիւսվայ իտէճէյիմիզի չիմտիտէն իլան իտէրիզ:

ՌԵՍՄԻ

Մէրկէզթը ահքեամընա պու քէրրէ իրատէի Սենիյէի ճէնապը Բատիշահի միւթէալլիգ վէ չէրէֆսուտուր պույրուլմուշ օլան Աշվիյէ Նիզամնամէ էնճիւմէնինէ թալիմաթ տըր.

1. մատտէ.—Մէհա.քիմ րիյասէթի խախտ ազալըղը վէ եա ազա միւլազըմիկի վէ զապթ քէթապէթի իլէ միւտասարի ումումիլիկի մէմուրիյէթլէրինտէն պիրինտէ պուլունմամըշ օլան զէվաթ, իչպու մէմուրիյէթլէրէ ինթիխապ օլունամազլար. անճագ նէզարէթ ազալըգընտա պիր սէնէ իսթիխտամ օլունմուշ վէ իսպաթը էհլիյէթ իթմիշ օլան խիւլէֆանըն զապթ քիթապէթինտէ իսթիխտամը ճաիզ օլուր:

Միւլգա տիվան վէ մէճլիսի թէմիզ վէ իստիֆ մէճլիսլէրի ազալարը իլէ իստիֆի միւլքիյէ մէմուրլարը պատէլ իսթիհամ մալիւմաթլարը յէպէյիրին իթտիկի հալտէ, թաշրալարտա պիտայէթ մահ.քէմէլէրի րիյասէթը սանիլիկի վէ միւտասարի ումումի մուավինլիկինէ ինթիխապ օլունապիլիրլէր:

2. մատտէ.—Պիր մէ.քթէպը հուգուգտան չահատէթնամէյի հաիզ օլան զէվաթ, մէհա.քիմի նիզամիյէյէ ալթը այ միւլազըմէթլէ տէվամ իթմէտի.քճէ, Աշվիյէ մէմուրիյէթլէրինէ ինթիխապ օլունամազ:

3. մատտէ.—Պալատէ մուհարրէր էվսաֆը հաիզ օլան զէվաթըն էնճիւմէնը ինթիխապճա գապուլ օլունապիլմէլէրի իչիւն, մէնսուպ օլտուգլարը մէհա.քիմ եախտ տաիրէլէրի րէյիսլէրինտէն տէրճէճի իգթիտարլարը իլէ, միւտավիմ վէ միւսթագիմ վէ հիւսնիւ ախլագ սահապլընտան օլտուգլարընա տաիր պիր գըթա չահատէթնամէ ալըզ օլունաճագ տըր:

4. մատտէ.—Շէրաիթի մուհարրէրէեէ թէվֆիգէն ատլիյէճէ խաթիխտամընը իսթիտա իտէն զէվաթըն սուրի ախլագ վէ չէօհրէթ սահապընտան օլտուգլարընա տաիր հասըլ օլան չիւպհէեէ մէպնի էնճիւմէնը ինթիխապ անլէրի րէտտ իտէպիլիր:

5. մատտէ.—Մէ.քեաթիպը հուգուգիյէտէն չահատէթնամէսի օլմայըպ տա պիրինճի մատտէտէ կէօսթէրիլտիկի վէճհլէ մէհա.քիմտէ իսթիխտամ օլունմուշ օլան զէվաթ մէէլուֆ օլտուգլարը իչլէրին մատտասընա ինթիխապ օլունամազլար. մէսէլա թիճարէթ մահ.քէմէսի րէիսի վէ եախտ ազասը հուգուգ վէ եա ճէզա տաիրէլէրինէ ինթիխապ օլունամազլար:

6. մատտէ.—Էվսաֆը մուհարրէրէեի հաիզ օլմագլա պէրապէր սուրի աճվալինտէն տօլայը մէմուրիյէթինտէն ազլ օլունմուշ օլան զաթ՝ սէպէպը ազլինի պիր սէնէտը րէսմի իլէ ճէրհ իթմէտի.քճէ վէ պուն էնճիւմէնէ եագըն հասըլ օլմատըգճա թէքրար ատլիյէ մէմուրիյէթինէ ինթիխապ օլունամազ:

7. մատտէ.—Թաշրա էնճիւմէնլէրինտէն ինթիխապ օլունմուշ օլան զէվաթըն, տէրճէճի մալիւմաթը էնճիւմէնէ յէպայէրին իտէր. անճագ հիւսնիւ հալլէրի իլէ վէ ինթիխապ օլունտուգլարը իշլէրին տէրճէճըլէ միւթէնասիպ իմթիյազը հաիզ օլտուգլարը միւլաթ թարաֆընտան թաստիգ օլունաճագ տըր. մաարուֆ վէ միւճէրրէպ օլան զէվաթ հագգընտա իշպու թաստիգ արանըլմայաճագ տըր:

8. մատտէ.—Պիր զաթըն ինթիխապընը թալիպ իտէն էնճիւմէն ազալարըն իմզալը վարագա պուլան թալիպէսի էնճիւմէն մազպաթասընա տէրճ օլունաճագ տըր:

9. մատտէ.— Էմիր ինթիխապ՝ էնճիւմէն ազալարը էքսէրիյէթը արասընա մալիք օլմայուպ իւչ մուխալիֆ րէյ հասըլ օլուր իսէ, ինթիխապ մագպուլ օլմազ:

10. մատտէ.—Էնճիւմէն ազալարըն արալը (րէյլէրի) խաֆի տըր:

11. մատտէ.—Էնճիւմէն մազպաթասընտա ազանըն իմզասը վազ օլունուր:

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

ՍԱՂ ՍԱՂ ԷՕԼԻՒՄ·

Բուսիատա քեաին Սամարատա նէչր օլունան Վ... կազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, պիր մաքինիսթ եաղընտա եաղըճըլըգ իթմէ.քտէ օլան Թիչօնօֆ նամընտա պիր Բուս՝ պիր եօրթու կիւնինտէ բէք չօգ իչկի իչտիկինտէն պայըլըպ տիւշմիւշ, վէ պիր միւտտէթ այըլմատըղը վէ քէնտիսինտէ հայաթ էմարէլէրի օլմատըղը կէօրիւլինճէ, զէվճէսի իլէ ագրապասը՝ մէրգումը էօլմիւշ զաննի իտէրէ.ք, բաբաղ չաղըրըբ էօլիւյիւ գալտըրթմըշլար տըր: Մէզքիւր ճէնազէ մէզարլըղա նագլ օլունտըղը սըրատա, էօլիւ իլէ պէրապէր կիտէնլէր՝ էօլէնին եւզլիւնտէն թէրլէր ագտըղընը կէօրմիւշլէր իսէ տէ, պունըն եօլտա թութուլտուգլարը գար տանէլէրի օլտըղընը զանն իտէրէ.ք կէօզլէրինէ ինանմամըշլար, վէ նիհայէթ էօլիւ մէզարա ղօնուլուպ վագըթ տա կէճ օլտուղընտան մէզարճը պիր ազ թօբրագ աթարագտան սօնրա գուսուրընը տա իրթէսի սապահըը իքմալ իթմէք ֆի.քրինտէ պուլունմուշ տըր:

Էրթէսի սապահ մէզարճը գապրիսթանա կէլիպ էվվէլիսի կիւնիւ պաչլատըղը իշի իքմալ իթմէք իւզրէ մէզարա թօբրագ աթմայա պաշլատըղը սըրատա Թիչօնօֆըն մէզարընտան պիր իւնլէմէ սէսի իչիթմիշ տիր: Մէզարճը պիչարէ Թիչօնօֆը տէրհալ գուրթարաճագ եէրտէ գօշուպ բարաղա քէյֆիյէթի խապէր վէրիր, վէ մէտֆունը մէզարտան չըգարըպ չըգարմամագ իչիւն Թալիմաթ իսթէր: Մէրգում բաբաղ՝ պունա մուվաֆագաթ իթմէյիպ, կէօմիւլմիւշ պիր ճէսէտին բօլիս թարաֆընտան միւսաատէ օլմագսըզըն մէզարտան չըգարըլամայաճաղընը պէյան իթտի.քտէ, մէզարճը տախի Թիչօնօֆըն ֆամիլեասընա իչի օլտըղը կիպի նագլ իտէր, վէ միւթէվէֆֆանըն ֆամիլեասը իլէ ագրապասը մահէլլի բօլիս մէր.քէզինէ կիտիպ քէյֆիյէթի խապէր վէրիրլէր:

Բօլիս միւտիրի՝ պու պապտէ էլինտէ հիչ պիր չէյ օլմատըղընը վէ պինապէրին պէօյլէ պիր միւսաատէտէ պուլունամայաճաղընը պէյանլէ արչիմանտրիթէ կիթմէլէրինի անլէրէ նասիհաթ իթմիշ, վէ պիչարէ զէվճէ իլէ ագրապասը օրատան տա Արչիմանտրիթէ կիթմիչլէրտիր, մէրգում տախի իչին միւտասարրըֆ ումումիլիյէ ալտ պիր մատտէ օլտուղունը պէեան իլէմիչ տիր: Նիհայէթ պէտպախթ գատընըն գօճասընըն ճէսէտինի մէզարտան չըգարթմագ իւզրէ լազըմ կէլէն էմիրլէրի ալթըհաղ իթմիւքտէն սօնրա մէզարըղա կիթմիշ իտէ տէ, իչ իչտէն կէչմիչ տիր, զիրա մէզարճընըն միւթէվէֆֆա Թիչօնօֆըն ահ ու էնինլէրինի իչիտտիկ տէ քէյֆիյէթի բարաղա խապար իթմէսինտէն օ անէ գատար Թամ 5 սաաթ միւրուր իթմիշ իտի, վէ մէզար աչըլտըղտա, Թիչօնօֆըն նաչը չըրըբընմըշ վէ գանլար իչինտէ միւլէմմա օլմըշ օլտուղու հալտէ պուլունմուշ տըր. զիրա մէրգում մէզարտա գօճա ումուտսըզլըղընտան չըրբընարագ բարմագլարընը ըսըրմըշ, գուլագլարընը բարչալամըշ վէ էթլէրինի գօբարմըշ տըր:

Վ... կազէթասը տէյօր քի, պու վագաի միւհէյյիմէնին սէպէպի Բուսիա իտարէսինին հէր չէյտէ սինտէ իտրաքի հիւքիւմ իտէն Թաասսուպտան պաչգա պիր չէյ տէյիլ տիր: Մասամ Թիչօնօֆ՝ քէօրքէօրունա ալըղըը թալիմաթա հարֆիյէն թէվֆիգը հարէքէթ իթմէք իւզրէ գօճասընըն մէզարընը աչմագ իչիւն մէզարճըյա միւսաատէ իթմէսէն բարաղ աչէհինտէ, գօճասընը էօլտիւրմէ.ք թէօհմէթի իլէ իգամէի տավա իտիլիպ պունտան տօլայը քիւլլի թազմինաթ թալէպ իթմէ.քտէ իմիչ:

—

Ս..ատանըն եալանճը բէյգամպէրի՝ կալըա նամ մանհալըն ճէնկեավէր գապիլէլէրինէ աթիտէքի պէյանամէյի թալիթիր էյլէմիչ տիր.

«Միւլէ Թագտիմը սէլամ, վէ սալըղ վէ էյիլի.ք վէ նիհայէթսիզ սաատէթ սէնէլէրի թէմէննի իտէրիմ: Պանա պէնզէյիչիզ, վէ Ճէնապը Հագգ վէ անըն բէյգամպէրլէրի ուղրունա մուհարէպէ իթմէ.ք, վէ պէօյլէճէ խալամիյէթի բէյ տէր բէյ նէչր էյլէմէ.ք իչիւն գըլըճա սարըլընըզ: Էկէր պու թէքլիֆիմի գապուլ իլէ էլեէվմ էյլէճէ միւսէլլահ օլան վէ 40.000 ճէն.քճիտէն իպարէթ պուլունան պէնիմ օրտումա պէօլիւ.քլէր իրսալ իտէճէ.ք օլուրսանըզ, սիզէ գարընտաշլարըմըզ կիպի նազար վէ եարտըմը սիզին իլէ հագճա թէվզի իտէճէյիզ: Պօլ պօլ ալթուն, կիւմիւշ, էսիրճա, սիւսլիւ վէ ալայըշլը էսվապ վէ կիւզէլ ճարիյէլէրէ մալի.ք օլաճագսընըզ վէ պէօյլէճէ էյի պիր էօմր կէչիրէճէ.քսինիզ: Պիզիմ ատուի ումումիմիզ տախմա Նասրանի տիր քի, Մըսըրտա վէ եա Հապէշտէ իգամէթ վէ հիւքիւմէթ իթմէ.քտէ տիր: Վէ մատամ քի, Մէհտի Ալինին Թօրունու (Թէվֆիգ բաչա) Խրիսթեանլար իլէ միւթթէֆիգ օլմայա ութանմայօր, խըլամար անըն ալէյհինտէ տէ հարպ իթմէյէ մէճպուր տըրլար: Խմոի թէրէտտիւտ իթմէյին վէ գըլըճա եարըղըն »

—

Տէրսաատէթտէն Լ... կազէթասընա իչար օլընտըղընա կէօրէ, տէվլէթը Օսմանիյէ Պուլկարիսթան բրէնսինին պիր նիչանը մախսուս իհտասընա մուվաֆագաթ իթմէյիպ, մուայէն պիր րիւթպէյէ գատար Օսմանը նիչանլարը թէվճիհինէ միւսաատէ իթմէ.քտէ իմիչ:

—

Ինկիլթէրրա սէվահիլինտէ եէնիտէն չիմտէթլի պօրալար գուհուրա կէլէրէ.ք պիր չօգ տէնիզ ֆէլա.քէթլէրի վուգու պուլմուշ տըր: Պիր չօգ պէօյիւ.ք սէֆինէլէր զարդ օլըղը կիպի, պիր խայլը նուֆուս տախի թէլէֆ օլմուշ տըր:

—

Մըսըրտա պու քէրրէ թէչէ.քքիւլ իտէն Թազմինաթ գօմիսիօնըրըն իլք ինթիխապտա 4000է գարիպ իսթիտա արզ օլընմըշտըր:

—

Ինկիլթէրրա վէլիի ահտը բրէնս տը կալ՝ Ալէմանիատա քեաին Բօմէրանի նամ էյալէթին Բրուսիալը հիւսար ալայընա ֆախրի միրալայ նասպ օլընմըշ տըր:

—

Գահիրէտէն Տ... Ն..է աթիտէքի թէլէկրաֆ չէ.քիլմիչ տիր.

«Եէրլի էհալինին Եվրօբալըլար հագգընտա.քի հարէ.քէթլէրի էվվէլքինտէն տահա զիյատէ խասիմանէ սուրէթտէ տիր: Պիր գաչ կիւն ագտէմ Ջագազիկ գուրպինտէ 4 Եվրօբալըյա պէօյիւ.ք հագարէթլէր իտիլմիչ տիր: Գարիպլէրտէ բէք միւնասէպէթսիզ չայիալար տէվէրան իթմիչ տիր: Շայիաթը մէզքիւրէ ճիւմլէսինտէն օլմագ իւզրէ, Արապինին՝ Ֆրանսա վէ Բուսիանըն Թահթը հիմայէսինտէ օլարագ եագընտա Թէ.քրար Մըսըրա տուխուլ իտէճէյի սէօյլէնիյօր:»

—

Սօն բօսթա իլէ կէլէն Ինկիլիզ կազէթալարընտա օգունտըղընա կէօրէ, մէճլիսը մէպուսան՝ Մ. Կլատսթօնըն հազըր պուլունմատըղը հալտէ ազտը ինթիխաթ իտէճէ.քմիշ. զիրա րէիսը միւշարիլէյհին թէմամըյլա քէսպը իֆագաթ իտինճէյէ գատար պունտան ազաքըմ սէյահաթ իթտիքիկինի եազըլըղըմըզ Ֆրանսանըն Գաննամ չէհրինտէ իմտատը վագթ իթմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր: Պինապէրին Մ. Կլատսթօնըն բարլամէնթօյը քիւշատ իթմէ.ք իւզրէ վագթընտա իգամէթկեահը րէժմիսի օլան Տաունինկ Սթրիթէ վիւրուտի մէմուլ տէյիլ տիր. Նազըլ քի Թէլէկրաֆլար տախի միւշարիլէյհ րէիսը վիւ.քէլանըն պու կիւնէ գատար իգամէթկեահընա ավտէթ իթմիւինէ տաիր պիր հավատիս վէրմէմիշլէր տիր, Խմոի պէրիւթտա րէժմին քէչիտէ օլունան Թաամ՝ Մ. Կլատսթօնըն իգամէթկեահընտա կէչէն չարչէնպիհ կիւնիւ բարլամէնթօ քիւշատ օլունմազտան էվվէլ վէրիլմիչ, վէ զալիպա Մ. Կլատսթօնըն եէրինէ հարպիյէ նազըրը մարգի տը Հարթինկթըն րիյասէթ իթմիչ տիր:

—

Էվվէլի կիւն Բէնչէնկիհ Բագըրընտա պիր պագգալ տիւ.քքեանընա Թիւճճարտան Տիմիթրի իլէ .քէթէպէտէն Հիւսամէտտին էֆէնտի կիրէրէ.ք մասթիգա Թալէպ իթմիչլէր, վէ պու սըրատա պագգալ իլէ պէյնլէրինտէ միւնազաա զուհուր իտէրէ.ք մէրգում Տիմիթրի պագգալը պիր պըչագլա տարպ ու գաթլ վէ րէֆի.քիյէ ֆիրարա պաչլամըշ իսէ տէ, իզիսի տէ տէրտէսթ օլունմուշլար տըր:

—

Բուսիա Ջարը՝ Թաճ Թագընմա րէսմի միւնասէպէթիյլէ էյալէթ մէճլիսլէրինին եէնիտէն թէսիսինի պէեան իտէճէ.ք օլուպ, անճագ ուսուլը մէչրութիյէթէ թէվֆիգէն հիւքիւմէթին իտարէ օլունմասընա մուվաֆագաթ իթմէյէճէ.ք տիր. Բիվայէթէ կէօրէ, հարպիյէ նազըրը Նիհիլիսթլիկին Գավգասիատա իգամէ իտիլէն Բուս օրտուսը զապըթանը միւյանընտա տախի սիրայէթ իթտիկինի վէ հաթթա զապըթանը մէրգումէտէն պազըլարընըն տէրտէսթ օլունտուգլարընը Ջարա խապէր վէրմիչ տիր: Նիւ-Եօրգտան չէ.քիլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Մօսթ իլէ Հէրման նամ Նիհիլիսթլէր՝ Ամէրիգատա սօսիալիսթլէրին եէ.քճիհէթ օլուպ Ջարըն Թաճ Թագընմա րէսմինի մէն իթմէ.ք իչիւն պազը թէտապիր իլէ ալմագտա իմիչլէր: Տիկէր Թարաֆտան Բուսիա բօլիսնազըրը

Հալտա գաթիլլէր պիլմէզլէր իտի քի, էօլմիւշ զանն իթտիքլէրի Պէայլտմէն, էօթէտէ քէնտիլէրինտէն իչկիւզար գօրմուշ իտի:

Գունլար մէյխանէնին լաղըմ գաբաղը ալթընա վազըլ օլտուգլարընտա, Թամ օ սըրատա, պէտպախթ Բալֆ Միլըր գաթլ խըլմէքտէ իտի:

Պլագ Տօմ ազալարը, իչէրտէքի կիւրիւլթիւյիւ իչիթթիքլէրինտէ, տուրտուգլարը եէրտէ մըխլանմըշ գալտըլար, վէ նէ թարիգ Թութաճագլարը քեզէրինէ տիւչիւնիւպ տուրմագտա իքէն, մախզէնէ տօղրու իլէրուլէյէն ազըր այագ սէսլէրի, քէնտիլէրինի սիւսպիւթիւն չաշըրթտըղընտան, հէր պիրիսի պիրէր Թարաֆա սօգուլուպ քէնտիլէրինի կիզլէտիլէր:

Պիր տէ Նաւէհան լաղըմըն գաբաղը աչըլտը, վէ եօգարըտան աչաղը բիս սուլարըն իչինէ աթըլան պիր ինսան նաչէսի, եւպլէրինին կէօզլէրինին բիւյիւ.ք միւլէմմա օլմասընա սէպէպ օլտու:

Գաւէհու լաղըմըն գաբաղը գաբանտը, վէ քէնտիլէրինէ էօյլէ կէլտի քի, անըն իւզէրինէ ղայէթ ագըր պիր չէյ տախի վազ իտիլտի տէյի:

Արթըգ մէզքիւր մէյխանէտէ, պէօյլէ պիր ճինայէթ վագը օլտուղունա պու հալտալարըն չիւպհէսի գալմատը. Ֆագաթ նէլէր տէօնմիւշ օլտուղու քէնտիլէրէ պիր սըրր գալըպ, անճագ ուզուն միւտտէթ օրատա տուրմալարը թէհլի.քէլի օլաճաղընա պիլ իթթիֆագ գարար վէրտիլէր վէ ավտէթ իթմէյէ հազըրլանտըլար իսէ տէ, սուլա տուշէն նաչէնին պիրիքտէ կէօթիւրիւլիւբ կէօթիւրիւլմէմէսի իւզէրինէ էֆքեար միւթալայէթի հասըլ օլուպ, տուրտուգլարը եէրտէ գալա գալտըլար:

Միւճաատէլէ էրչէյնէ սիւրտի: Հայտուտլարտան պիր իքիսի, մէզքիւր նաչէնին քէնտիլէրէ Թէսլիմ էտիլէ պիլմէսի իչիւն օլաճաղընը, վէ բօլիսէ Թէսլիմի օլունուրսա, անը էօլտիւրէնլէր քէնտիլէրի օլմուշ օլտուգլարը զանն օլունաճաղընը, վէ գաթլէ հիւքմ օլունուլաճագ իսէլէր սալըվէրիլմէսի գօրգուսունու մէյտանա գօյարագ, անըն օրատա պըրագըլմասընը խատար իթմէքտէ իտիլէր:

Պազը գալանլարը տախի, պու ճինայէթտէն իլէրուտէ քէնտիլէրինէ տէ պիր էկմէք չըգարըլմասը իմքեան իլէ, անըն պիրինքտէ կէօթիւրիւլմէսինէ պիր եէրտէ հըֆզ իտիլմէսինի իսրար իթտիլէր:

Հէլէ քի, հայտուտլարտան պիրիսի տախի, էվվէլինտէն մէզքիւր նաչէյի լաղըմըն պիր գուրու Թարաֆընա վազ իտիպ, պիր գօլունտան տախի Թութմուշ իտի. եօգսա, չիմտէթլէ ագան սույա, չօգտան անը ալըբ Թամիզ խէհրինին օրթասընա սիւրիւ.քլէմիչ օլաճագլար իտի:

Պիր տէ Նաւէհան, տուրտուգլարը եէրտէ գըրմըզը պիր չաֆգ բարըլտըսը կէօրիւնտի:

Պու մէմուլին զայրի վագա, Թապիաթըլ իլէ միւճաատէլէյէ տէ պիր խըթամ վէրիբ, սէսլէր քէսիլտի:

Մէզքիւր չաֆգըն նէտէն գուհուրա կէլմիչ օլտուղու տա չաբուգ մէյտանա չըգըպ, հայտուտլարըն պիրտէն պիրէ հիս իթմիչ օլտուգլարը տէհչէթ տէ պիր տէրէճէյէտէք Թէսքին օլտու:

Հէր Թարաֆտան Թութուշմայա պաշլամըշ օլան մէյխանէնին ալէվլէրի իտի քի, տէօչէմէնին պիր տէլիկինտէն քէնտի գըրմըզը չաֆգլարընը լաղըմըն իչինէ սալըպ, հայտուտլարըն եիւզլէրինի վէ ագան սուլարը գըրմըզըյա պօյամըշ օլտուգլարը կիպի, պէտպախթ Բալֆըն ճէսէտի իւզէրինէ տէ քէսէրնագ պիր ըշըգ պըրագմըշլար իտի:

Օլ վագըթ հայտուտլարըն քեաֆֆէսի տախի էյիլիպ, ճէնազէնին եիւզինէ պագտըլար:

Հիչ պիրիսի տէ անըն քիմ օլտուղունու թանըյամատըլար տէյի կէօրիւնտիւ. Ֆագաթ պէտպախթ գուրպանըն կէնճ վէ տիւզկիւն չէհրէսինտէ էօյլէ պիր ճէլպ իտիճի նազիքլիք, էօյլէ պիր մըգնաթըս գուվվէթի վար իտի քի, մէրգումուն հայտուտլար պաչլարընը եօգարը գալտըրըպ, արթըգ ըչըղըն չօղալմասընտան գօրգմա կէօրիւլէպիլէն պիրիպիրլէրինին եիւզլէրինէ պագտըգլարընտա, մէզքիւր ճէնազէյի օրատա պըրագմագ խուսուսունտա հիչ պիր միւպայէնէթի էֆքեար, հիչ պիր թէրէտտիւտ գալմ կէօրիւնմէյօր իտի:

Աթէշին սըճագլըղը տախի հիսս օլունմայա պաշլատըղընտան, մէրգուման հայտուտլար, պիր խիրմի տաղըգագ գատար կէրիյէ կիթտիքտէն սօնրա, էյլէրինտէն վէ գօլլարընտան Թութուպ պէրապէր կէօթիւրմիւշ օլտուգլարը ճէնազէյի տէ Թէքրարէն միւմքին մէրթէպէ գուրուճա պիր եէրէ վազ իթտիլէր, վէ հալէա քէնտիլէրէ եէթիչէպիլմէքտէ օլան ալէվ ըշըղը սայէսինտէ, էօլիւնիւն գանըը կէօյիւնիւ աչըպ, եարասընը եօգլամաղա պաշլատըլար:

«Ճէ՛նքինս· պու սէնին իչին տիր» տէտի հայտուտլարտան պիրիսի:

Ճէնքինս Թալիր օլունան Գօլիաթ կիպի հայտուտ, Ֆիլվագը պու էհլի րըզ ճէմիյէթին ճէրրահ պաշըսը իտի· վէ հալգըն սէօյլէմէք իչիւն, աքէրլիքտէն չըգմըշ օլան պու հայլազ, ճէրրահլըգ սանաթընտա բէք մահիր պիրիսի օլուպ, ճէմիյէթին ապալարընտան չօգլարընըն կէրէք տէնիզտէ վէ կէրէք գարատա, քէնտի սէֆիլ սանաթլարը իճրասընտա ալտըգլարը եարալա-րընը Թէտավի իթմիչ, վէ չօգլարընը էօլիւմտէն գուրթարմըշ. վէ քէնտիսինի պու ալչագ սանաթա էնտիրէն պէտ ալըշգանլըգ վէ սէրթ մէչրէպլիյի միւսթէսնա Թուլուրսա, Թուլու Թուլուրա հալէթ, ալէա պիր էօմր կէչիրմէյէ չայան իտի:

Ֆագաթ հայտուտ ճէմիյէթի, ճէրրահըլըգտա միւսալլաթ օլան Ֆէվգէլատէ մէհարէթի իչիւն Ճէնքինսին գանըրը չէքմէյէ մէճպուր օլտուղունտան պաշգա, օլ տէրէճէտէ տախի անըն հիւքմ ու Թէէսսիրի Թահթընտա պուլունմագտա իտի քի, րէյիսլէրի սօնրա, Պլագ Տօմ ճիւրէքէթինին իչինտէ էն պէօյիւ.ք վէ էն նուֆուզլու ատէմ Ճէնքինս իտի:

Հայտուտ ճէրրահ, քէնտինէ օլունան տավէթէ իճապէթլէ, ճէնազէնին եանընտա պուլունանլարը տուրթիւրիւպ պիր Թարաֆա իթթիրտիքտէն սօնրա, Թաշլարըն իւզէրինէ կէլմիչ, Բալֆ Միլըրըն գանլարա միւլէմմա օլմուշ օլան կէօմլէյինի աչըպ, վէ պէտէնինի եօգլամաղա պաշլատը, վէ եարալարըն իւզէրինէ իտին պիր պագըշ պագտըգտան սօնրա, պիրինճի եարայը Թէֆթիշ էթմէյէ քէօյուլտու, պիրչօգ եարալարըն կէօյիւնտէ վէ պէլինտէ պուլունտուղունը կէօրիւնտիւ:

Թամ օ սըրատա, մէյխանէնին տէօչէմէսինտէն պիր բարչա եանըգ լաղըմա տիւչէրէք, հայտուտլարըն պուլունտուգլարը եէր, պիր Նէֆէս գատար գանըրտաշլըղընտան գուրթուլմագա իմքեան պուլունտըղը հալտէ, գըրմըզը չաֆգըն իւզէրինէ պիր գատար գարանլըգ վէ լաղըմըն եօլունու կէօսթէրմէյէ պաշլատը, վէ ...

Հայտուտլար նէհրին քէնարընա վասըլ օլտուգլարընտա, լաղըմըն ագընտըսը պիր սանտալ կէօրտիւլէր:

Գարանլըգտա, վէ քէնտիլէրինտէն անճագ օն ատըմ իլէրուտէ պուլունան մէզքիւր սանտալ, հայտուտլարը տիւչմէ տէհչէթ գըլարագ, քեաֆֆէսի պիրտէն, պիր գօմանտան էմրինէ իթթիպաէն հարէքէթ իտէրճէսինէ կիպի, սըչրայարագ պիրէր քէօչէյէ սաքլանտըլար, վէ գուլագլարընը եէրէ մըխլանմըշ գալարագ, խայլը խայլը սանտալա թօղրու պագմայա պաշլատըլար:

Ճէնքինս պիր չէրէֆ օլմագ իչիւն չունու գիյր իթմէյի ունութմամըշ, պէօյլէ պիր իչէ պէնտ օլտուղու Բալֆըն եարասընը սարմագ իչիւն հայտուտլարտան պիրինին պաշըյէմէնինի, վէ պիր Թարաֆտա աթարագ քէնտի Նէֆսինին մէմնունիյէթինէ պազը պիր Թէտպիր աչլըգլարը ունութմամըշ իտի, ... պիր գաչ կէօզ կէզտիրտի:

Պու սանտալ նէ՞ օլապիլիր իտի:

(Տիւրլիւ)

ժէնէրալ Օրզէվօ.քի՝ Թէ.քվիլ Բուսկայա վէ Հալթա Սիկէրիայա տախի սիրայէթ իթմիշ օլան Նիհիլիսթլիկի քէօ.քիւնտէն տէֆ իթտիկինի Զարա Թէէմինէն պէեան իթմիշ տիր։

Վարշավիատա Լէհ էտէպկիյաթը հագդընտա մուալիմ Վէրսուգինին նուիթգլար իյրատ իթտիկինտէն տօլայը վալիմ գարըշդիգլար հուսուլէ կէլմիշ տիր։ Բուս հիւքիւմէթի պու նուիթգլարին Բուսֆա իյրատ օլունմասընը թէնպէհ իթմիշ խսե տէ, Լէհլի չակիրատան՝ պու էմրին Լէհիաթանա պիր հագարէթ օլարդընը մագամը շիքայէթտէ պէեան իթմիշէր տիր։ Հալպու քի մերգում մուալիմ շիմտի կիթմիշ օլարդընտան ասայիշ եէնիտէն թէգարբար իթմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէվլէթը Օսմանկյէ վէ Եունան տէմիր եօլարընը պիրլէշտիսի հագդընտա հիւքիւմէթը Եունանկյէ թարաֆընտան տէրմէյան օլունան թէքլիֆին ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնկյէտէն թավիպ վէ գապուլ օլընտըգը Աթինատա թապ օլունան Լֆֆէրէ-նամ կաղէթանընը վէրտիկի մալիւմսիթը պունտան մուգատտէմ նագլ ու տէրճ իթմիշդիր։

Լֆֆէրէ-կաղէթասընը վէրտիկի իչպու հավատիս պու քէրրէ պիւսպիւթիւն քէսպը թէհգիգում իթմիշ տիր։ Հիւքիւմէթը Սէնկյէ՝ Եունան հիւքիւմէթինին թէքլիֆաթընը էսասէն գապուլ իթմիշ օլարդընտան, չիմտիքի հալալ խաթիթը իթիսագը կիւրդերկեահդիրը հագդընտա իբի հիւքիւմէթ արասընտա պիր տէրէճէյլ դատար իսթիքլաֆը էֆքեար վար տըր։ Ֆագաթ իքինճի տէրէճէյտ հաղը էհէմմիյէթ օյան պու մէսէլէ հագդընտա իթիլաֆը էֆքեար հասըլ օլաճաղընը զանն իտէրիզ։

Եունան հիւքիւմէթի՝ Լարիսատան (Լէնիշէհիր) պէտ իտիւպ Սալամտրիա վատիսինտէն միւրուր իթարքտէն ասնդրա սահիլ պոյունեա իմիթատտ իտէրէք, Սէլանիք վէ Միթրովիցա խաթթըյլա իլիթիսագ իտէճէք պիր կիւդերկեահ թէքրիֆի իթմիշ իտի Ֆագաթ Գապը Այի՝ իչպու խաթթըն գըսսա օլարդընը թատիգ իթմէքլի պէրապէր, խաթթը մէգքիւրըն մէնտիֆի Օսմանկյէյի գիր թարաֆա պըրագարագ Եունանիսթանընն մէնտիֆի սկյասկյէ մէ թիւճճարկյէսինի միւտաֆա իթմէքտէ օլտուղու դանընտա պուլունընը կիպի, ֆէնընը հարպ նօդաթի նաղարընեա պաղը մէվատտան տախի մանի օլարդընը պէյան իթմէքտէ իմիշ։

Իչթէ պու սէպէպէ մէպնի հիւքիւմէթը Սէնկյէ՝ խաթթ իլիթիսագընը ինեմ գարա Սու վատիսինտէն իմարընը վէ պունտան սոնրա Էլպասան թարիգիլէ Խումուր Օսմանկյէյէ բապթընը թէքլիֆ իթմէքտէ տիր։ Պու կիւզերկեահ գապուլ օլընտըգը հալտէ, իլէրուտէ Եունա չէհրինին Սիւտի Սու վատիսինտէն միւրուր իտէճէք պիր խաթթ իլէ Սէլանիկյէ բապթ օլունապիլէճէյի կիպի, Մանասթըր ճիհէթինէ տօղրու պիր տէ չիպէ քիշատ, վէ իյճապը թագտիրինտէ պու խաթթ վէնետիք քէօրֆէզինէ վէ Տիւրացցօ վէ Նգօտրայա գատար թէմտիտ օլունապիլէճէք տիր։

—Տօպրուճա իլէ Պուլկարիսթան հուտուտու արաստնտա վագը օլուպ Բումանիա իլէ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթլէրի պէյնինտէ միւնազիւնֆիհ օլան Արապ-Թապիա մէսէլէսի՝ պու քէրրէ Բումանիա հիւքիւմէթի լէհինտէ օլարագ թէսվիյէրեդիր օյունը տըր։ Պէրլին ահնամէսինի իմզա իտէն տէվլէթլէր՝ Արապ-Թապիանընն Բումանիայա թէսլիմի զըմնընտա քէնտի մուրախասալարընը թաեին իթմէլէրինի Բումանիա վէ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթլէրինէ թավսիյէ իթմիշլէր տիր։

—Ֆրանֆօրտ վէ Նուէօ Զայթունկ նամ Ալէման կաղէթալարընն գավլինճէ, Մ. Կլատսթօն՝ Մըսըր վէրկիսի եէրինէ տէվլէթը Օսմանկյէյէ պիրտէն վերիրմէք չարթը իլէ 12 միլեօն լիրա իթասընը, վէ մէպլաղը մէգքիւրընն 24 սենէտէ թագսիթլէ Մըսըր թարաֆընտան ինկիլթերրայա թէէտիսիյէ օլունմասընը թէքլիֆի իտէճէք իմիշ։

Պու թասավվուր՝ Լվիօրատա հէմ նէֆրէթ վէ հէմ խաթիդրապը մուհիպ օլմուշ տըր։

—Գահիրէտէն Ամանդրա իչար օլունարընա կէօրէ, Պապը Ալի՝ բօլիթիկա թէօհմէթիյէ սիրբ-կիւն իտիրմիշ օլան Մ՝ըսըրլըլարընն մէմանիքը Օսմանկյէնին հիշ պիր թարաֆընտա դապուլ օլունմամարընը պիր թահրիրաթը ումումիյէ իլէ վիլայաթա թէնպիհ պույուրմուշ տըր։

—Ֆրէնգիստան նամ վիէննա կաղէթասընն պէյանընա կէօրէ, սիֆէրաի Օսմանկյէյէ ճանիպը տէվլէթը Օսմանկյէտէն քէշիտ պույրըլան պիր թէլէկրաֆտա, մէմալիքը Մահրուսէտ մէսքիւքեաթը էճնեպկյէնին թէտավիւլի ֆիմապատ մէն օլընճաղը պիլտիրիլմիշ տիր։ Պէյնէլնաս գուշլու նամի իլէ մաարուֆ օլուպ Մարի Թերէզ նամ Ավսթրիա սիմ մէսքիւքեաթը տախի չիմտիյէ գատար ըրյայ իհնվանը իլէ Թարագլուսը-Ղարպ վէ Ֆիլան վէ Արսպկսթանատա զկյատէսկյէ միւթէտավիւլ օլարը հալտէ, պատէգին գալտրրըլրպ եէրինէ սիմ մէճիտկյէ թէտավիւլ իտէճէք տիր։ Կաղէթաի մէգքիւր թէտպիրը մէգքիւրըն հարֆիէն ֆէրասը միշքիլ օլաճաղընը զանն իտէյօր։

—Շարգի Բումէլի նաֆիա միւտիրյէթի միշավիրի Ֆրանսալը Մ՝. ու Գօպ՝ գօնթրաթօսընը ֆէսխ իլէ Ալէգօ բատատան թազմինաթ թալէպ իթմէքտէ իմիշ։ Միշավիրը մուհիմիլէյհ Տէրսաատէթ կէլմիշ տիր։

—Կ-ուֆր Տէբրէ-Ռէյէն գավլինճէ, Սըրպիսթանտա պուլունան իսլամլար թարաֆընտան Գապը Ալիյէ թագտիմ օլանան արզու հալլարտա, պիր սէնէ էվվէլ Սըրպիա թարաֆընտան գապուլ օլանան արաղի նիզամնամէսի Պէրլին ահտնամէսինին 38ինճի մատտէսինէ մուզայիր օլարը պէյան օլընմըշ տըր։ Կաղէթաի մէգքիւր պու պապատ Գապը Այի իլէ Սըրպիա պէյնինտէ պիր մէսէլէ թէհատուս իթտիյինի պէյանրա պէրապէր, պունուն դարիպէն ֆապը-նը մէմուլ իտէյօր։

—Մէսմուաթա կէօրէ, թէճտիտի միւթէսավվէր օյան թիճարէթ ահանամէյէրի սրբասընտա եարբլաճագ եէնի թարիֆա իչին Բուսումաթ Լմանէթինտէ մէվճուտ օյան գօմիսիօն թարաֆընտան Տէրսաատէթ վէ Գալաթա ճիհէթլէրի թէֆթիշը բուսումաթ միւտիրը ումումիյէրի իլէ կէօմրիւքլերի նազրլարընտան միւրէքքէպ վէ հէր պիրի իչէր զամտան իպարէթ իբի թահգիգ գօմիսիօնը թէրթիպ օլընարագ, հէր նեվ եշա վէ հուսուսաթ վէ հայվանաթ վէ երգագ ֆիյաթլարընն թահգիգաթընա սալանընմիշ տըր։

Իչպու թահգիգաթը իպթիտայիյէնին գատարէյ մուվաֆըգ վէ եասսը սահիհ իլղերինէ միւպթէնի օլմասը ուչուն, լէտել հաճէ մէգքիւր թահգիգ գօմիսիօնլարընն միւթէպերանը թիւճճարանա միւրաճաաթլարընտա տիրմը հիմմէթ պույրուլմասը վէ Թիճարէթի Ոտասընճա լաղմ իւլ իսթաթ օլան քէյֆիյէթին լութֆէն պիլտիրիլմէսի ուչուն Բուսումաթ Լմանէթինճէ թիճարէթ Օտասը ըկյասէթինտէն պիլխասսա մուալիճէթ թալէպ օլընմըշ տըր։

—Տէրսաատէթ բարա վէքիլի Մանսէնեօր Բօթէլլի՝ տուն սապահ Ֆրանսըզ բօսթա վարօրըյա Տէրսաատէթէ միւսաալէթթ իթմիշ տիր։ Միւշարիէյհ հաղրէթլէրի՝ Ֆրանսա սէֆիրի թարաֆընտան կէօնտէրիլէն քիւչիք պիր վարօրա բաքիպէն թօրխանէյէ չրզմըշ վէ օրատա խարիճիյէ նէզարէթի պէյրիք մէմուրիյինինտէն պիրիյլէ Ֆրանսա սէֆարէթի պաշ թէրճէմանը թարաֆընտան խթիդպալ օլունմուշ տըր։ Մուսխէրէն Մանսէնեօր Բօթէլլի արապայա բաքիպէն տօղրուճա Պէյօղլունտա Բանկալթիսա բարա վէքիլինէ մախսուս օյան մէրխասախանէյէ կիթմիշ տիր։

—Օրթաքէօյտէ Թաշ նէրտիվէն նամ մահալտէ էօթէտէն պէրու խալի պիր արսա պուլընը, պուրասը կէօյա պիր վագթ Բումլարընն զարիպլեր մէղարլըգը օլտըրընտան, պիր չօգ վագթտան պէրու Բումլար տավա իթմէքտէ պուլունմըշլար վէ նիհայէթ տիւնքի կիւն կէլթպ արսաի մէղքիւր էթթաֆընա թախթա բերտէ չէքմէյէ պաշլամըշլար տըր։

Հալպու քի իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, միլլէթիմիզէ մէնսուպ պաղը զէվթընն խանէլերի մէգքիւր արսա տախսիլինտէ գալմըշ վէ մէգքիւր թախթաբէյտէնին չէքիլմէսիյլէ օ խանէլերին եօր գարանմըշ օլըրընտան, պու ույզունընդրընն տէֆի իչիւն մէրճինին նաղարը տիզգաթընը տավէթ իտէրիզ։

—Սօֆիատա նէչր օլունմագտա օլան թուրը նամ թիւրքճէ պիր կաղէթանընն հիւքիւմէթը մահալլէյէ թարաֆընտան լարվ իտիլտիկինի գանատան ապաէմ եաղմըրդ տըր։

Պու տէֆա Սօֆիատան թարաֆըմըզա խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, մէգքիւր կաղէթանընն եէրինէ նուսս սէրլէվհասը յա տիկէր պիր Թիւրքճէ կաղէթա չըգմաղա պաշլամըշ տըր։

—Էնգարէ իլէ Տիարպէքիր վիլայէթի պէյնինտէ պուլունան թէքֆիր սանճագ վէ գալալարտա պու սէնէ գըշ չիտէթի սուրէթտէ իճրաի հիւքմ իթմէքտէ օլարդընտան, նէ քէօյլէյտէն չէհիրլերբ վէ նէ չէհիրլերտէն քէօյլերբ քիմսէ կիտիպ կէլէմէյօր վէ պու սուրէթլէ էհալի քիւյի զարարա տիւյար օլույօր իմիշ։

—Պու սէնէ Սէլանիք վէ Եանեա վէ Գոսօվա վիլայէթլէրինտէ տէ գըշ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իճրաի հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, Եանեատան Սէլանիկյէ հարէքէթ իտէն բօսթա թախթարը՝ Լէսգօվիգ գուրպինտէ իւչ կիւն գարլար արասընտա գալմըշ վէ մէրգում թախթար իլէ պէրապէր պուլունան իբի նէֆէր զայֆիյէ՝ գար ալթընտա գալարագ հայվանլարը իլէ պէրապէր թէլէֆ օլմուշլար տըր։

ՍԱՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 15 Փետր.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	102-21/32
Օսմ. էսհամը աշկալը	11- 5/8
» » գարանտը	11- 3/4
Խաթիդրագ 65	14-
» 69	12- 5/8
» 71	75-
» 72	23- 1/2
» 73	11- 5/8
Օսմանլը Պանգասը	18- 7/8
Բուսխա իսթիդրագը	34- 1/4
Մըսրը տույ. մութթա հըրաէ	71- 5/8
» իսթիյազը	94- 3/8
Տարբա Սանիէ (Մըսրը)	72-
Ութիլա խթիդրագը (Մըսրը)	93- 3/8
Մաճարիսթ. էսհամը 1877	99- 7/8
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 15 Փետր.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	79-17 1/2
» » % 5	114-92 1/2
Օսմ. էսհամը աշկալը	11-82 1/2
» » գարանտը	11-95
Խաթիդրագ 65 Ֆր.	70-
» 69	65-
» 73	58-
Բուսէլի չըմէնտըֆէրի	54-50
Օսմ. Պանգասը	726-25
Գրէքի Լիսնէ	552-50
Գրէքի ֆօնսիէ	1240-
Լիսն ագսիոնը	1527-50
Սուէյշ ագսիոնը	2170-
Բուսխա 5 % 1877	90- 1/2
Իթալիա էսհամը	87-47 1/2
Մըսրը ֆօնս. մութթա հըրաէ	361-25
Մաճարիսթան էսհամը	100- 5/8
Եունան 6 % 1879	410-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-22

Վիէննա 15 Փետր.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	119-65
Բուսէլի չըմէնտըֆէրի	24-70

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումմ. տուն ագչ. գար.	13-05
Գու սապահ աշկալը	13-05
Մըսրը մութթահըրաէ. գար.	80-15
Գու սապահ աշկալը	80-10
Խաթիդ. 63 (մութթօն)	75-
» 65	71-50
» 69 (բինար	63-
» 72 (Պօն տու Թրէ.)	22-50
» 73	57-50
Բուսէլի չըմէնտըֆէրի	55-
Ագչէ Ֆայիզի	9-
Ռէգօր Ղարզ	-
Հէվայէսիզ »	22-20

ՊԱՆԳԱ ԱԴՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէքի ժէնէրալ	6-10
Սթամպօլ պանգասը	8-10
Օսմանիէթ ժէնէրալ	5-08
Թրամվայ	3-20

ԱԳԱՋԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 դրշ.տան	Ղշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ Ֆագը	108-10
Մէճիտիյէ »	102-
Պէշիք »	104-
Ալթընըզ »	104-10
Գագըր »	700-
Գայմէ	930-
Ինկիլիզ լիրասը	110-20
Ֆրանսըզ ալթունը	88-04
Բօլ	90-12
Գրէմից ալթունը	51-15
Գարպօն գայմէսի	9-10

ԻԼԱՆԱԹ

Եկպաթը Հիմայուն մէճլիսը խառբէսինտէն կէլէն իլան։

Խառեմ վէ օտաճըլար իչին իմալ իթտիրիլէճէք 36 թապըմ էլպիսէնին եալընըզ խապինէտէն չուհալարը իմա օլունուպ խաթեա թիյէ վէ համմալիյէ վէ սաիր պիլճիւմլէ լեվազիմաթ վէ մէսարիֆաթը միթէահհիւտինէ ահա օլմազ վէ էսմանընտան 500 ղրշը պերվէճճը բէչին իթա օլունուպ, գուսուրը էլպիսէլերին թէէմամէն թէսլիմիյլէ սուրէթինին թանպիմինտէ իթա գըլըմամագ չարթը վէ միւնագասա բուսուլըսընտա մուհարրեր սահրէ իլէ պէհեր թագրմը 60 ղրշ.տա թալիպ էօհտէսինտէ պուլունտուղունա վէ շուպաթը Բումինին 40ընճը բէնճէյնպիհ կիւնիւ գարարը վերիլէճէկինտէ պինանէ, նօգսանըյլա իմալ իթմէկէ թալիպ օլանարընն վէ երթէսի ճումմա իրթէսի կիւնիւ տախի 400տէ 3 թէնզիլինէ բարիպ պուլունանարընն էկգաֆը Հիմայուն մէճլիսը իտարէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 շուպաթ 98 3—2

ԱԹԻՏԷԲԻ ԽԱՍԹԱԼՐԳ ԱԼԱՄԷԹԼԷՐԻՆԷ ՆԱՁԱՐԸ ՊԻԴԱՑՏԻ ԻԼԷ ՊԱԴԸԼԱՄԱԶ

Գու խաբթալըգ ճիպի պիր միյտէ պոզուգլուգու իլէ պուշլար, լաքին էկկէր իսթիտա, տան միհիմէնիմէզ իսէ, նիհայէթ վիճուսը՝ հէր թաբրաքինա վէ պալըճա տապաղաշ գարա ճիյէրէ վէ միյտէյէ վէ նիհայէթ պիւթիւն էթ պէզլէրինէ սիրայէթ իտէր։ վէ պու սուրէթլէ պու խաբթալըգա միպթէրա օլանդար միւտէթը էսիրլէրինտէ մուզտարըպ օլուպ, էշլիմ անլէրի պու իպտիրապանէ գուրթարը։ Էքսէրիա պու խաբթալըգ էյի ֆարգ օլունմայըպ ալտանըլըբ, լաքին յու միվայար իյրատ օլանարդատա, մէգքիւր խաբթալըգա միպթէյա օլուպ օլունմասընը ալաշրլըբ։ թատամ իթթիֆանէն սոնրա նէֆես ալըպ վերմէ քէ միշքիպ, զամէմբ վէ սըզընթը չէքէրմիսինիզ։ Տէրինանէն պիր ադրը վէ պու ադրը իլէ պէրապէր տանմի պիր եօրունուգ տույ՝ ըմըրընդը։ Կէօպէր տարարը՝ ը մը։ Սապահլարը տիշլէրատ վէ տիշ էթլէրինտէ գաթը վէ եարըշլան պիր նէմ մէ թարաֆընդպա պիր թագեիգ վա՝ը մը։ Տիր բալը՝ մը տըր։ Գապուրկապարատա վէ սրբթատա ադրը տույ՝ըմրընդը։ Գարա ճիյէր պէպիտուշ կիպ սադ թարաֆընդպա պիր թագեիգ վա՝ը մը։ Գապըզըգ վա՝ը մը։ Ուֆագի պիր վագկիթաէ եանի պաղու պոյունա եամմըշ օլուպ տա պիրէն պիրէ գալդարընդպտա, պիր նէվի պաշ աէօնմէք վէ կէօպէր գամայմագ կիպ չէրեր օլա՝ը մը։ Իտարար աՀ մը տըր վէ բէք բէնգլի տիր։ իտարար թօրընը՝ը մը։ Թատամտան սոնրա՝ եէտիրիգ տէրճալ էքշի՝ը մի վէ կէյիրմէքլէր կէլի՝ը մի Սրգ տրգ եիրբէք չարբընթըսը վուգու պուլա՝ը մը։ Գիթիէն պու էմարէլէր պիրտէն կէլէթլէր։ Լաքին պու տէհշէթլի խասթալըդն թէրագդիսինէ կէօրէ, մէգքիւր էմարէլէր խասթայա բէյտէրբէյ եդիյէթ վերիրլեր։ Եկէր պու խասթալըգ պիր միւտէթ իմթիտատ խտէր իսէ, գուրու վէ կընճզաբընը պիր էօքսիւրիւք հասըլ օլուր, վէ պիր ազ սոնրա պու էօքսիւրիւքլէ պալկամ տա կէլիր։ Խասթալըգ բէք իլէրի վարմըշ օլտուղու թագտիրտէ, տէրի էսմէր վէ քիրլի կիպ պիր բէյկ ալըր, էլլէր վէ սյագլար սօղուր վէ նէմլէնիր։ Գարա ճիյէր իլէ տալագ բէյտէրբէյ խասթալանընճա, սրդր աղրը մէյտանտա չըգար վէ պէրմիւթատ իբրա օլունան թէտավի պու սօն աղրըլարա հիշ պիր թէէսիր իթմէդ։ Գու խասթալըգ ատի պիր մուալիճէ իլէ ատէֆ իտիրիր իսէ, իլք էմարէլէր կէօրիւլիւնէտ տէրհալ պիր սըգդաթը թամմէ իլէ թէտավի լթմէք բէք էհէմմ տիր, վէ էկեր խասթալըգ էյիճէ քէօքէրմի իսէ, իբնանա աշըլընճայա վէ հաղմ ալթընդա տէրմաղ իլա՝ա տէմամ իթմէլի տիր։ Գու խասթալըգա գարա ճիյէր խասթալըգը նազարբյա պաղդրը։ Գիպրիսի պիր սրգ